

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Черкаський державний фаховий бізнес-коледж

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

освітнього ступеня бакалавр

на тему:

«Особливості оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва та аналіз їх діяльності»
(тема)

Виконав: студент

Групи ОА-23

спеціальність: 071 “Облік і оподаткування”

освітня програма Облік і аудит

Ілляшенко Сергій Олександрович

Науковий керівник

кандидат економічних наук, доцент,

Гончаренко Олена Олексіївна

Допущено до захисту

протокол № 9 від « 21 » 06 20 26 р.

завідувач кафедри фінансового моніторингу та підприємництва

кандидат економічних наук, доцент,

Полях Сергій Сергійович

Черкаси 2026

Анотація
на кваліфікаційну роботу
«Особливості оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва та аналіз їх діяльності»

Студента Ілляшенка Сергія Олександровича

Спеціальність 071 Облік і оподаткування
Освітня програма Облік і аудит

Мета: комплексне дослідження особливостей оподаткування, ведення бухгалтерського обліку і формування звітності суб'єктів малого підприємництва, а також проведення аналізу їх діяльності для розробки практичних рекомендацій щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством.

Проблема: необхідність забезпечення фінансової стійкості та подолання деструктивних кризових явищ суб'єктів малого підприємництва в умовах воєнного стану й мінливого податкового законодавства України, що вимагає оптимізації систем оподаткування, цифровізації обліку та впровадження внутрішнього моніторингу для прийняття ефективних антикризових управлінських рішень.

Результати: Досліджено теоретичні та практичні засади оподаткування, бухгалтерського обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва в Україні. Розкрито економічну сутність малого підприємництва, його роль у розвитку економіки держави та особливості застосування загальної і спрощеної систем оподаткування. Узагальнено підходи до організації бухгалтерського обліку, складання звітності та проведення аналізу діяльності суб'єктів малого бізнесу.

Практичне дослідження виконано на матеріалах ТОВ «ІНКУБА». Надано організаційно-економічну характеристику підприємства, досліджено систему оподаткування, організацію бухгалтерського обліку та порядок формування фінансової і податкової звітності. Встановлено, що підприємство застосовує спрощену систему оподаткування та використовує за допомогою бухгалтерського програмного забезпечення для автоматизації облікових процесів.

Проведений фінансовий аналіз за 2022–2024 роки засвідчив наявність кризових явищ у діяльності підприємства, зокрема від'ємного власного капіталу, високої залежності від позикових джерел фінансування та зростання поточних зобов'язань. Водночас встановлено достатній рівень ліквідності завдяки значному обсягу грошових коштів і скороченню дебіторської заборгованості.

За результатами дослідження запропоновано удосконалити організацію бухгалтерського обліку шляхом подальшої автоматизації облікових процесів та розширення можливостей системи «MASTER:Бухгалтерія». Обґрунтовано необхідність запровадження системи внутрішнього моніторингу для контролю фінансового стану, підвищення ефективності використання ресурсів і прийняття своєчасних управлінських рішень.

Ключові слова: суб'єкт малого підприємництва, бухгалтерський облік, система оподаткування, спрощена система, фінансова звітність, податкова звітність, фінансовий аналіз.

Abstract

Peculiarities of taxation, accounting, and reporting of small businesses and an analysis of their operations

Student Serhii Oleksandrovykh Illiashenko

Major: Accounting and Taxation

Program: 071 Accounting and Auditing

Objective: A comprehensive research into the peculiarities of taxation, accounting, and reporting of small businesses, as well as an analysis of their operations to make practical recommendations for improving the accounting and analytical aspects of business management

Problem: The need to ensure financial stability and overcome the disruptive effects of the crisis on small businesses amid martial law and Ukraine's evolving tax legislation, which requires the optimization of tax systems, the digitization of accounting, and the implementation of internal monitoring to enable effective crisis-management decisions.

Results; This study examines the theoretical and practical foundations of taxation, accounting, and financial reporting for small businesses in Ukraine. The economic essence of small business, its role in the development of the national economy, and the specifics of applying the general and simplified taxation systems are revealed. Approaches to organizing accounting, preparing financial statements, and analyzing the activities of small business entities are summarized.

This practical study was conducted using data from INKUBA LLC. The study provides an organizational and economic profile of the company, examines its taxation system, accounting practices, and the procedures for preparing financial and tax reports. It was established that the company applies a simplified taxation system and uses accounting software to automate accounting processes.

A financial analysis covering the years 2022–2024 revealed signs of financial distress in the company's operations, including negative equity, high reliance on debt financing, and an increase in current liabilities. At the same time, the analysis showed that the company maintains a sufficient level of liquidity due to a significant cash balance and a reduction in accounts receivable.

Based on the study's findings, it is proposed to improve the organization of accounting by further automating accounting processes and expanding the capabilities of the "MASTER:Accounting" system. The study justifies the need to implement an internal monitoring system to oversee financial performance, enhance resource efficiency, and facilitate timely management decisions.

Keywords: small business entity, accounting, tax system, simplified tax system, financial reporting, tax reporting, financial analysis.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА АНАЛІЗУ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ	10
1.1. Поняття суб'єктів малого підприємництва та їх роль в економіці	10
1.2. Характеристика систем оподаткування суб'єктів малого підприємництва	18
1.3. Особливості бухгалтерського обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва	23
1.4. Методичні підходи до аналізу діяльності малих підприємств	28
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ ТОВ «ІНКУБА» ТА АНАЛІЗУ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ	33
2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «ІНКУБА»	33
2.2. Система податків ТОВ «ІНКУБА» та порядок їх справляння	42
2.3. Облікова політика та організації бухгалтерського обліку на ТОВ «ІНКУБА»	46
2.4. Фінансова та податкова звітність ТОВ «ІНКУБА»	51
2.5. Аналіз фінансового стану та результатів діяльності ТОВ «ІНКУБА»	53
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО- АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТОВ «ІНКУБА»	61
3.1 Оптимізація організації бухгалтерського обліку підприємства на основі системи «MASTER:Бухгалтерія»	61
3.2 Моніторинг та аналіз оперативних показників діяльності ТОВ „ІНКУБА“ за допомогою внутрішньої звітності	69
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	83

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах розвитку ринкової економіки України мале підприємництво відіграє важливу роль у забезпеченні економічного зростання держави, формуванні конкурентного середовища, створенні нових робочих місць та наповненні бюджетів усіх рівнів. Суб'єкти малого підприємництва характеризуються високою адаптивністю до змін зовнішнього середовища, здатністю оперативно реагувати на потреби ринку та забезпечувати ефективне використання наявних ресурсів. Від рівня організації обліково-аналітичного процесу безпосередньо залежить достовірність фінансової інформації, обґрунтованість управлінських рішень та загальна фінансова стійкість малих підприємств в умовах динамічного ринкового середовища.

Особливої актуальності тема набуває за умов постійних змін нормативно-правового регулювання, цифровізації облікових процесів та посилення контролю з боку держави, що зумовлює підвищені вимоги до належної організації бухгалтерського обліку, оподаткування та своєчасного складання фінансової і податкової звітності. Належна організація облікової політики, правильність обчислення й своєчасність сплати податків, а також автоматизація облікових процедур забезпечують контроль за збереженням ресурсів і створюють інформаційну основу для ефективного управління. Саме тому дослідження теоретичних і практичних засад оподаткування, обліку, звітності та аналізу діяльності суб'єктів малого підприємництва є актуальним і має важливе практичне значення.

Проблематика організації оподаткування, бухгалтерського обліку, звітності та аналізу діяльності суб'єктів малого підприємництва знайшла відображення у працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема: Бутинець Ф. Ф., Білуха М. Т., Голов С. Ф., Сопко В. В., Ловінська Л. Г., Пушкар М. С., Завгородній В. П., Давидюк Т. В., Жук В. М. [1], Рудницький В.

С. та інші. У наукових працях досліджуються питання економічної сутності малого підприємництва, класифікації систем оподаткування, методики оцінки, документального оформлення операцій, складання звітності та проведення аналізу фінансового стану. Водночас окремі питання, пов'язані з удосконаленням організації обліку і аналізу суб'єктів малого бізнесу в умовах сучасних змін нормативно-правового середовища та автоматизації облікових процесів, потребують подальшого дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою випускної кваліфікаційної роботи є комплексне дослідження особливостей оподаткування, ведення бухгалтерського обліку і формування звітності суб'єктів малого підприємництва, а також проведення аналізу їх діяльності для розробки практичних рекомендацій щодо удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких завдань:

- розкрити поняття суб'єктів малого підприємництва та їх роль в економіці України;
- надати характеристику систем оподаткування суб'єктів малого підприємництва;
- дослідити особливості бухгалтерського обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва;
- узагальнити методичні підходи до аналізу діяльності малих підприємств;
- надати організаційно-економічну характеристику ТОВ «ІНКУБА»;
- проаналізувати систему податків ТОВ «ІНКУБА» та порядок їх справляння;
- дослідити облікову політику та особливості організації бухгалтерського обліку на ТОВ «ІНКУБА»;

- оцінити склад та порядок формування фінансової та податкової звітності ТОВ «ІНКУБА»;
- провести аналіз фінансового стану та результатів діяльності ТОВ «ІНКУБА»;
- обґрунтувати напрями оптимізації організації бухгалтерського обліку підприємства на основі впровадження системи «MASTER:Бухгалтерія»;
- розробити процедуру моніторингу та аналізу оперативних показників діяльності ТОВ «ІНКУБА» за допомогою внутрішньої звітності.

Об’єктом дослідження є системи оподаткування і процеси бухгалтерського обліку, звітності та аналізу діяльності суб’єктів малого підприємництва.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів систем оподаткування, організації бухгалтерського обліку, звітності та аналізу діяльності суб’єктів малого підприємництва.

Суб’єктом дослідження є ТОВ «ІНКУБА».

Методи дослідження. У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання. Метод теоретичного узагальнення застосовано для вивчення теоретичних основ оподаткування, обліку і звітності суб’єктів малого підприємництва. Метод аналізу використано при дослідженні структури показників діяльності підприємства. Порівняльний метод застосовано для оцінки різних систем оподаткування та змін показників діяльності підприємства за 2022–2024 роки. Табличний і графічний методи використано для наочного відображення результатів дослідження. Коефіцієнтний метод застосовано при аналізі фінансового стану та результатів діяльності ТОВ «ІНКУБА». Також у роботі використано методи групування, систематизації, економічного аналізу та узагальнення результатів дослідження для формування висновків та розробки практичних рекомендацій.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-правові акти України з питань регулювання підприємницької діяльності та оподаткування, зокрема Податковий кодекс України, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, методичні рекомендації Міністерства фінансів України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, статистичні матеріали, а також первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку, фінансова та податкова звітність ТОВ «ІНКУБА» за 2022–2024 роки.

Методичною основою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених у сфері бухгалтерського обліку, оподаткування, економічного аналізу та управління підприємствами, матеріали науково-практичних конференцій, довідково-інформаційні видання, а також чинні нормативно-правові документи.

Апробація результатів дослідження здійснювалася шляхом участі автора у Міжнародній студентській науковій конференції «Міждисциплінарні наукові дослідження та перспективи їх розвитку», яка проводилася на базі ГО «Молодіжна наукова ліга». За темою дослідження опубліковано тези доповіді на тему «Цифровізація обліку та звітності малого бізнесу: переваги та ризики впровадження хмарних технологій».

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці пропозицій щодо удосконалення організації бухгалтерського обліку, оподаткування та аналізу діяльності суб'єктів малого підприємництва. Запропоновані рекомендації можуть бути використані в практичній діяльності ТОВ «ІНКУБА» для підвищення ефективності облікового процесу шляхом впровадження програмного забезпечення «MASTER:Бухгалтерія», оптимізації податкового планування, удосконалення внутрішньої звітності для оперативного моніторингу діяльності підприємства, покращення аналітичного забезпечення управлінських рішень та підвищення достовірності фінансової і податкової інформації.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА АНАЛІЗУ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Поняття суб'єктів малого підприємництва та їх роль в економіці

Суб'єкти малого підприємництва — це фізичні особи-підприємці та юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність у встановленому законом порядку та відповідають законодавчо визначеним критеріям за кількістю працівників і обсягом річного доходу. Відповідно до ст. 2 Закону України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб» до суб'єктів малого підприємництва належать фізичні особи - підприємці і юридичні особи, у яких середня кількість працівників за звітний період не перевищує 50 осіб, а річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 млн євро (497,947 млрд грн. за курсом НБУ¹) [5]. При цьому для цілей бухгалтерського обліку та фінансової звітності застосовуються критерії, визначені ч. 2 ст. 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», згідно з якими малими є підприємства, що відповідають щонайменше двом із трьох показників: балансова вартість активів — до 4 млн євро (199,18 млн грн. за курсом НБУ), чистий дохід від реалізації — до 8 млн євро (398,36 млн грн. за курсом НБУ), середня кількість працівників — до 50 осіб [4]. Отже, поняття суб'єкта малого підприємництва в сучасному законодавстві України має комплексний характер і визначається з урахуванням як загальних норм про господарську діяльність, так і спеціальних правил бухгалтерського обліку та звітності.

¹ курс НБУ станом на 01.01.2026 р. - 49,7947 грн за 1 євро [25]

З метою більш повного розкриття змісту поняття малого підприємництва доцільно порівняти його трактування у чинному законодавстві та науковій літературі. Такий підхід дає змогу виявити відмінності між формально-правовим розумінням малого підприємництва, яке ґрунтується переважно на кількісних критеріях, та науковими підходами, у межах яких акцент робиться також на якісних характеристиках підприємницької діяльності, зокрема самостійності, інноваційності, ризиковості та економічній відповідальності (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Поняття «малого підприємництва» в законодавстві та науковій літературі

Критерій порівняння	Законодавчий підхід	Науковий підхід
Сутність поняття	Мале підприємництво визначається через статус суб'єкта та встановлені законом критерії	Мале підприємництво розглядається як особлива форма економічної діяльності
Основні ознаки	Кількість працівників, річний дохід, організаційна форма	Самостійність, ініціативність, ризик, інноваційність, відповідальність
Мета визначення	Класифікація суб'єктів для правового регулювання, обліку, звітності та підтримки	Розкриття економічної сутності малого підприємництва
Перевага підходу	Чіткість, формальність, однозначність критеріїв	Глибше розуміння змісту та ролі малого підприємництва

Джерело: сформовано автором на основі [10, 11]

Нормативною основою дослідження суб'єктів малого підприємництва є чинні законодавчі акти України, які визначають правові засади підприємницької діяльності, критерії класифікації суб'єктів господарювання, особливості ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, а також напрями державної підтримки малого підприємництва (табл. 1.2). Систематизація цих актів дозволяє вибудувати чітку ієрархію регулювання, що забезпечує стабільність правового поля для малого бізнесу. Водночас динамічність вітчизняного законодавства потребує постійного моніторингу змін для адаптації облікової політики підприємства до нових вимог.

Таблиця 1.2

Нормативно-правове регулювання діяльності суб'єктів малого
підприємництва

Нормативно-правовий акт	Сфера застосування
Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб»	Визначає особливості функціонування та трансформації державних підприємств, установ та організацій, а також їх об'єднань (холдингів, концернів) у процесі переходу до нових форм господарювання.
Цивільний кодекс України	Регулює особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні та майновій самостійності їх учасників. Встановлює правовий статус юридичних осіб та засади договірних права.
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Встановлює вимоги до звітності для всіх юридичних осіб незалежно від форм власності.
Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні»	Визначає критерії розподілу суб'єктів на мікро-, мале, середнє та велике підприємництво. Встановлює правові та економічні засади державної підтримки та стимулювання розвитку малого бізнесу.

Джерело: сформовано автором на основі [1, 3, 4, 5]

Для більш чіткого розуміння сутності малих суб'єктів підприємництва та особливостей їх правового і облікового статусу доцільно наочно відобразити поділ суб'єктів малого підприємництва за основними кількісними та вартісними показниками, передбаченими чинним законодавством України, а також визначити відмінність між загальними критеріями віднесення до суб'єктів малого підприємництва і критеріями, що застосовуються для цілей бухгалтерського обліку та фінансової звітності (табл. 1.3).

Таким чином, класифікація малих суб'єктів підприємництва дає змогу правильно визначити правовий статус суб'єкта господарювання, особливості його функціонування, порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, що створює основу для подальшого дослідження особливостей оподаткування, обліку, звітності й аналізу діяльності суб'єктів малого підприємництва.

Таблиця 1.3

Класифікація малих суб'єктів підприємництва в Україні

Категорія суб'єкта	Організаційна форма	Середня кількість працівників	Граничний обсяг доходу / інші критерії
правовий статус Закон України «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб»			
Суб'єкти мікропідприємництва	Фізичні особи-підприємці та юридичні особи	не більше 10 осіб	річний дохід від будь-якої діяльності — не більше 2 млн євро
Суб'єкти малого підприємництва	Фізичні особи-підприємці та юридичні особи	не більше 50 осіб	річний дохід від будь-якої діяльності — не більше 10 млн євро
обліковий статус Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»			
Мікропідприємства (для цілей бухобліку і звітності)	Підприємства	не більше 10 осіб	балансова вартість активів — до 350 тис. євро; чистий дохід від реалізації — до 700 тис. євро; відповідність щонайменше 2 із 3 критеріїв
Малі підприємства (для цілей бухобліку і звітності)	Підприємства	не більше 50 осіб	балансова вартість активів — до 4 млн євро; чистий дохід від реалізації — до 8 млн євро; відповідність щонайменше 2 із 3 критеріїв

Джерело: сформовано автором на основі [4, 5]

З метою більш повного розкриття ролі суб'єктів малого підприємництва в економіці України доцільно розглянути такі показники :

- 1) динаміка кількості суб'єктів малого підприємництва в Україні (табл. 1.4);
- 2) динаміка питомої ваги (частки) суб'єктів малого підприємництва в загальній кількості суб'єктів господарювання України (табл.1.5);
- 3) динаміка кількості суб'єктів малого підприємництва за видами економічної діяльності (КВЕД) (табл. 1.6);
- 4) динаміка обсягів діяльності суб'єктів малого підприємництва (табл. 1.7)

Таблиця 1.4

Динаміка кількості суб'єктів малого підприємництва в Україні
за 2020–2024 рр.

Рік	Кількість суб'єктів	Тенденція та фактори впливу
2020	1 956 000	Стабілізація. Попри пандемію, частка юридичних осіб у структурі СМП зросла до 18,8%.
2021	352 000	Відновлення. Зростання ділової активності після карантинів; малі підприємства становили 95% усіх підприємств.
2022	247 000	Стрімке падіння. Через війну кількість малих підприємств скоротилася на 31% порівняно з 2020 роком.
2023	300 000	Поступове відновлення. Початок адаптації бізнесу, релокація та активне відкриття нових ФОП.
2024	1 822 671	Оптимізм. 44,5% компаній планували збільшення штату; бізнес очікує зростання оборотів на 20,7%.

Джерело: сформовано автором на основі [23]

Наведена візуалізація дає змогу простежити вплив глобальних викликів (пандемії COVID-19) та внутрішніх чинників (повномасштабної війни) на кількісний склад сектору, а також оцінити темпи відновлення ділової активності в умовах адаптації бізнесу (рис. 1.1).

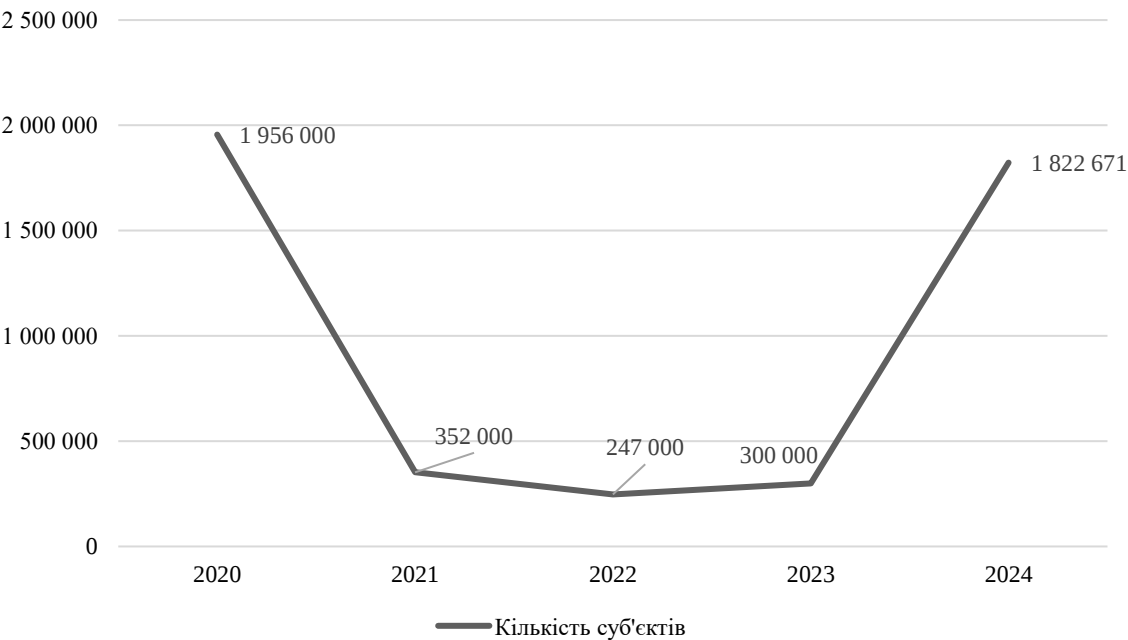

Рис 1.1. Динаміка кількості суб'єктів малого підприємництва в Україні
за 2020–2024 рр.

Таблиця 1.5

Питома вага суб'єктів малого підприємництва (СМП) у загальній кількості суб'єктів господарювання (%)

Рік	Питома вага суб'єктів малого підприємництва	З них мікропідприємства та ФОП	Тенденція
2020	99,3%	96,1%	Стабільне домінування малого сектору.
2021	99,3%	96,5%	Період високої активності ФОП після пандемії.
2022	99,1%	95,8%	Незначне зниження через вимушене припинення діяльності.
2023	99,3%	96,4%	Відновлення частки завдяки адаптивності мікробізнесу.
2024	99,4%	96,7%	Зростання за рахунок релокації та нових сервісних ФОП.

Джерело: сформовано автором на основі [23]

Наведена діаграма демонструє структурну стабільність економіки України, де понад 99% ринку представлено малим підприємництвом (рис. 1.1). Навіть у кризовий 2022 рік частка малих суб'єктів не зазнала критичного скорочення у загальному співвідношенні, що підтверджує високу виживаність малого бізнесу порівняно з великим капіталом у надзвичайних умовах.

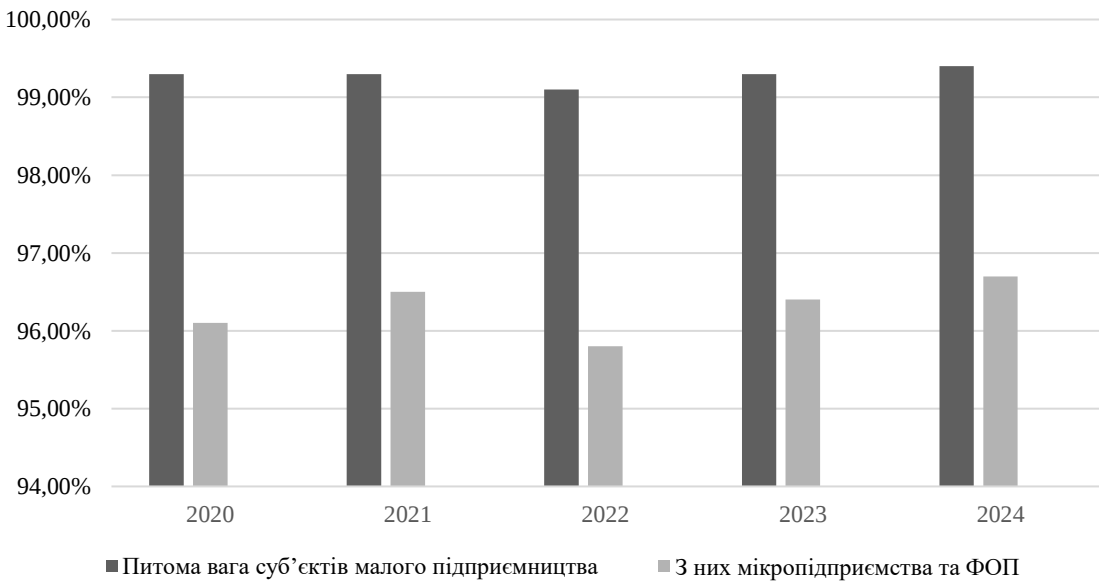

Рис. 1.2. Питома вага суб'єктів малого підприємництва (СМП) у загальній кількості суб'єктів господарювання (%)

Кількість суб'єктів малого підприємництва за видами економічної діяльності характеризується домінування секторів з низькими бар'єрами входу та високою адаптивністю до кризових умов (табл. 1.6, рис. 1.3).

Таблиця 1.6

Динаміка кількості СМП за основними видами діяльності (тис. од.)

Вид економічної діяльності (КВЕД)	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Оптова та роздрібна торгівля	890	912	620	740	815
Інформаційні технології та телекомунікації	210	255	270	305	340
Професійні та наукові послуги	165	178	145	160	172
Сільське господарство	115	118	95	102	108
Промисловість (переробна)	105	108	78	85	92
Інші галузі	471	493	362	430	495
УСЬОГО	1 956	2 064	1 570	1 822	2 022

Джерело: сформовано автором на основі [23]

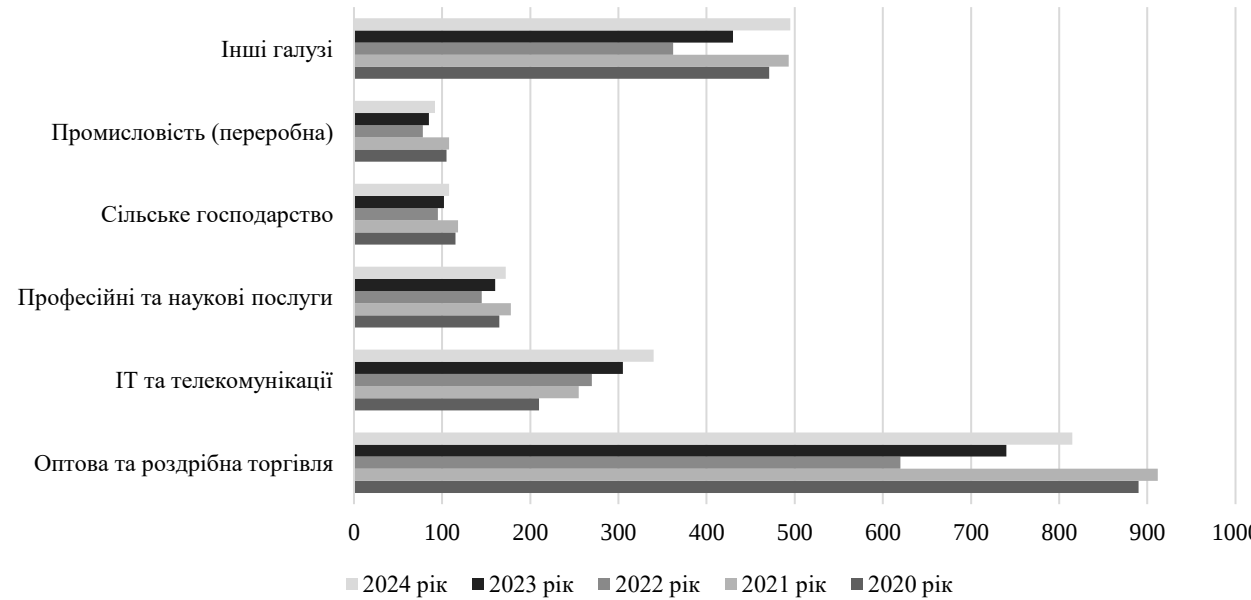

Рис. 1.3. Динаміка кількості СМП за основними видами діяльності (тис. од.)

Дані рис. 1.3 підкреслюють фундаментальну роль малих та мікропідприємств, які продовжують складати понад 99% від загальної

кількості суб'єктів ринку, забезпечуючи соціальну та економічну стабільність країни.

Зміна обсягів діяльності суб'єктів малого підприємництва (СМП) за 2020–2024 рр. (табл. 1.7, рис. 1.4) демонструє структурну перебудову економіки: перехід від капіталомістких галузей до секторів послуг та цифрової економіки.

Таблиця 1.7

Частка суб'єктів малого підприємництва у загальному обсязі реалізації за видами діяльності (%)

Вид економічної діяльності (КВЕД)	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Оптова та роздрібна торгівля	28,5	29,2	24,1	26,5	28,0
Інформаційні технології та телекомунікації	42,0	45,5	48,2	51,0	53,5
Сільське господарство	18,3	19,0	15,5	16,8	17,5
Операції з нерухомим майном	65,0	66,2	58,0	61,5	63,2
Професійна та наукова діяльність	38,4	40,1	35,6	37,8	39,0
Транспорт та логістика	22,1	23,5	18,2	20,4	21,8

Джерело: сформовано автором на основі [23]

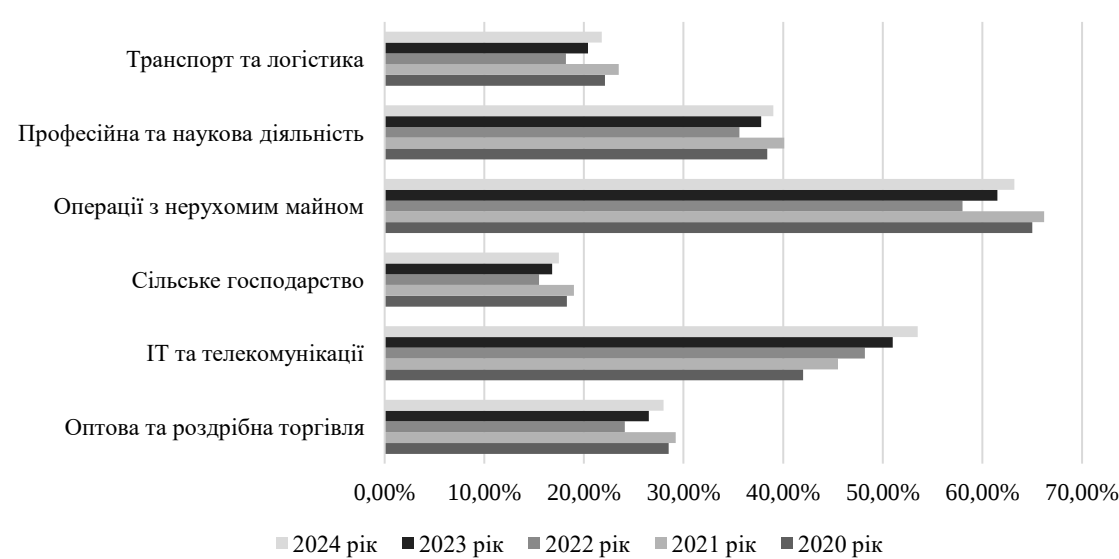

Рис. 1.4. Частка суб'єктів малого підприємництва у загальному обсязі реалізації за видами діяльності

Наведений графік відображає галузеву значущість малого підприємництва в економіці України через частку в загальних обсягах реалізації. Дані демонструють, що в критичних для експорту галузях, як-от ІТ, малий бізнес є ключовим драйвером, тоді як у традиційних капіталомістких галузях його роль є допоміжною, проте соціально важливою для забезпечення зайнятості населення.

Проведений аналіз динаміки розвитку сектору за 2020–2024 рр. підтвердив високу адаптивність малого бізнесу: попри значне скорочення кількості суб'єктів у 2022 році через повномасштабну війну, сектор продемонстрував швидке відновлення, зберігаючи питому вагу на рівні понад 99% у загальній структурі підприємництва.

1.2. Характеристика систем оподаткування суб'єктів малого підприємництва

Відповідно до Податкового кодексу України всі суб'єкти малого підприємництва можуть застосовувати дві основні системи оподаткування: загальну та спрощену [1] (рис. 1.5).

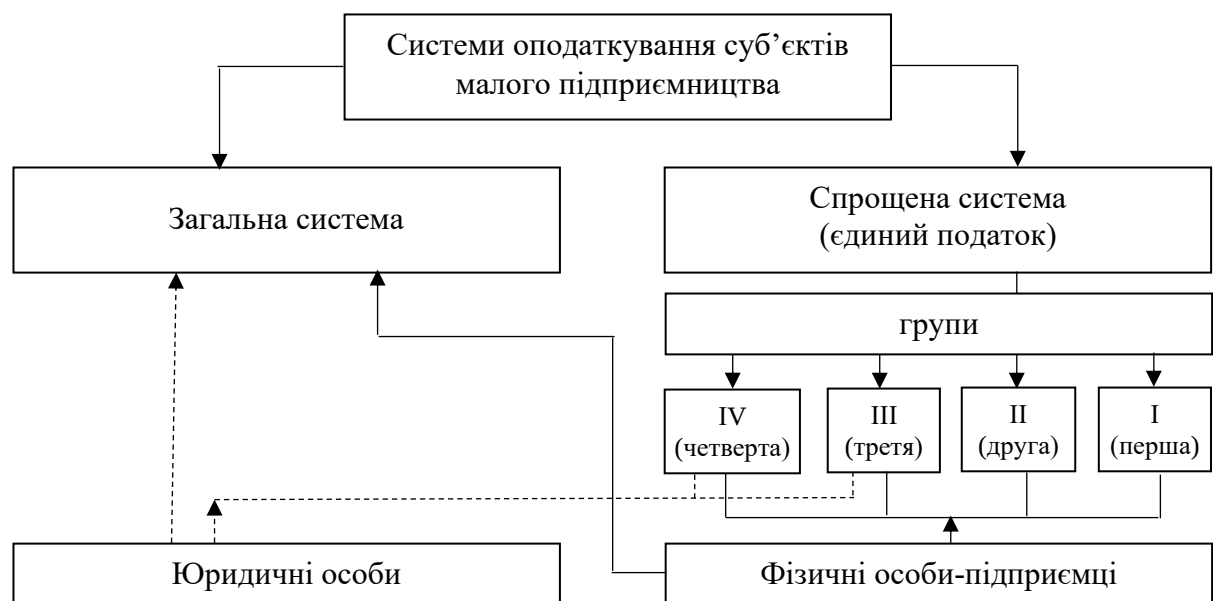

Рис. 1.5. Системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва України

Загальна система оподаткування є класичною моделлю для фізичних осіб-підприємців і застосовується або добровільно, або у випадках, коли підприємець не відповідає умовам спрощеної системи. За цієї системи об'єктом оподаткування є чистий оподатковуваний дохід, тобто різниця між загальним оподатковуваним доходом і документально підтвердженими витратами [1]. Саме ця система вважається більш складною з точки зору обліку, оскільки вимагає детального підтвердження витрат, ведення первинної документації та більшого навантаження на адміністрування.

На загальній системі фізична особа-підприємець сплачує податок на доходи фізичних осіб, військовий збір та єдиний соціальний внесок у порядку, передбаченому законодавством. Окрім цього, за наявності відповідних підстав підприємець може бути платником ПДВ та акцизного збору. Отже, ця система є доцільною насамперед для виробничої та торгівельної видів діяльності, оскільки вона дає можливість зменшити базу оподаткування за рахунок документально підтверджених витрат.

Спрощена система оподаткування створена для полегшення податкового обліку та зменшення адміністративного навантаження на малий бізнес. Для ФОП застосовуються перша, друга, третя та четверта групи єдиного податку. Критерії перебування на цих групах визначаються за видами діяльності, кількістю найманих працівників і граничним обсягом доходу. У 2026 році граничний обсяг доходу становить: для I групи — 1 444 049 грн, для II групи — 7 211 598 грн, для III групи — 10 091 049 грн, для IV групи — без ліміту.

З метою узагальнення особливостей спрощеної системи оподаткування для фізичних осіб-підприємців доцільно подати групи платників єдиного податку у вигляді таблиці (табл. 1.8). Такий підхід дає змогу наочно порівняти умови перебування на кожній групі, граничні обсяги доходу, кількість найманих працівників, ставки єдиного податку та інші ключові характеристики, встановлені Податковим кодексом України й актуальними роз'ясненнями Державної податкової служби України на 2026 рік.

Таблиця 1.8

Групи оподаткування фізичних осіб-підприємців на спрощеній системі

Група	Хто може застосовувати	Наймані працівники	Граничний дохід у 2026 році	Ставка єдиного податку
I група	ФОП, які здійснюють роздрібний продаж товарів на ринках та/або надають побутові послуги населенню	Без найманих працівників	1 444 049 грн	до 10 % прожиткового мінімуму для працездатних осіб; у 2026 році — до 332,80 грн на місяць
II група	ФОП, які надають послуги населенню або платникам єдиного податку, займаються виробництвом чи продажем товарів, працюють у сфері ресторанного господарства	До 10 осіб	7 211 598 грн	до 20 % мінімальної заробітної плати; у 2026 році — до 1 729,40 грн на місяць
III група	ФОП, які можуть здійснювати господарську діяльність без обмеження щодо кількості працівників, якщо відповідають вимогам ПКУ	Не обмежено	10 091 049 грн	5 % від доходу або 3 % від доходу при сплаті ПДВ
IV група	Сільськогосподарські товаровиробники, у яких частка с/г товаровиробництва за попередній рік дорівнює або перевищує 75 %	Не обмежено	Не обмежено (головна умова — відсоток с/г частки)	Залежить від категорії (типу) земель та їхньої нормативної грошової оцінки (у % за 1 га)

Джерело: сформовано автором на основі [1, 24]

Для всіх ФОП важливим елементом податкового навантаження є єдиний соціальний внесок. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» є чинним у редакції

2026 року, а податкові роз'яснення ДПС на 2026 рік вказують, що мінімальний місячний платіж єдиного соціального внеску для ФОП становить 1 902,34 грн, що відповідає 22 % мінімальної заробітної плати 8 647 грн. З 1 січня 2026 року ФОП та особи, які провадять незалежну професійну діяльність, подають об'єднану звітність з ПДФО, військового збору та ЄСВ щокварталу.

Перевагою загальної системи є можливість врахування витрат і більш гнучке формування оподатковуваного доходу, але її недоліком є складніше ведення обліку. Натомість спрощена система є більш зручною для малого бізнесу завдяки простоті розрахунків, прогнозованості податкових платежів і меншому адміністративному навантаженню. Водночас вона обмежується граничними обсягами доходу, вимогами до видів діяльності та умовами перебування у відповідній групі.

Юридичні особи, які належать до суб'єктів малого підприємництва, в Україні можуть застосовувати загальну або спрощену систему оподаткування. Вибір системи залежить від обсягу доходу, особливостей господарської діяльності, структури витрат, а також потреби у реєстрації платником ПДВ. Загальна система передбачає сплату податку на прибуток підприємств і є доцільною для тих суб'єктів, які мають значні витрати та складнішу структуру господарської діяльності. Водночас спрощена система у формі єдиного податку третьої групи є більш зручною для малих підприємств завдяки простішому порядку адміністрування та прогнозованості податкового навантаження.

З метою систематизації особливостей оподаткування юридичних осіб, які належать до суб'єктів малого підприємництва, доцільно подати основні системи оподаткування у табличній формі (табл. 1.9). Це дає змогу наочно порівняти їх за такими критеріями, як об'єкт оподаткування, ставки податку, умови застосування та основні особливості.

Юридичні особи – суб'єкти малого підприємництва мають можливість обирати систему оподаткування залежно від масштабів діяльності та фінансових результатів. Загальна система є більш складною, проте дає змогу

оподатковувати саме прибуток підприємства, тоді як спрощена система забезпечує простіший порядок ведення податкового обліку. Саме тому для невеликих підприємств із порівняно стабільним доходом спрощена система часто є більш прийнятною, тоді як загальна система доцільніша за наявності значних витрат або специфічних умов діяльності.

Таблиця 1.9

Класифікація систем оподаткування юридичних осіб – суб'єктів малого підприємництва

Параметр	Система оподаткування		
	загальна	спрощена (єдиний податок)	
		III група	IV група
Хто може застосовувати	Юридичні особи, у тому числі суб'єкти малого підприємництва	Юридичні особи, які відповідають вимогам законодавства	Юридичні особи — сільськогосподарські товаровиробники
Об'єкт оподаткування	Прибуток підприємства	Дохід підприємства	Площа сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду
Основна ставка	18 %	3 % доходу при сплаті ПДВ або 5 % доходу без ПДВ	Фіксована ставка у % від нормативної грошової оцінки (НГО) 1 га землі
Основні умови застосування	Застосовується без переходу на спрощену систему; може поєднуватися зі статусом платника ПДВ	Річний дохід не повинен перевищувати встановлений ліміт; діють обмеження щодо окремих видів діяльності	Частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній рік має бути не менше 75%
Особливості	Дозволяє враховувати витрати, але є складнішою в адмініструванні	Відзначається простішим обліком і більшою зручністю для малих підприємств	Податок не залежить від обсягу отриманого доходу чи прибутку, а лише від площі та якості землі

Джерело: сформовано автором на основі [1]

Таким чином, для ФОП і юридичних осіб, що належать до суб'єктів малого підприємництва, вибір системи оподаткування має важливе практичне значення, оскільки безпосередньо впливає на податкове навантаження, порядок ведення обліку, склад звітності та загальні умови здійснення

господарської діяльності. У сучасних умовах спрощена система залишається найбільш адаптованою до потреб малого бізнесу, тоді як загальна система забезпечує більшу гнучкість у врахуванні результатів діяльності. Отже, ефективне функціонування суб'єктів малого підприємництва значною мірою залежить від правильного вибору системи оподаткування з урахуванням законодавчих вимог і економічних особливостей конкретного суб'єкта господарювання.

1.3. Особливості бухгалтерського обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» обов'язок щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності покладено тільки на юридичних осіб, незалежно від їх організаційно-правової форми і форми власності [4].

З метою більш чіткого розуміння особливостей організації обліку у суб'єктів малого підприємництва доцільно розглянути його за основними стадіями: первинний, поточний та узагальнюючий (табл. 1.9). Такий поділ дає змогу простежити відмінності між фізичними особами-підприємцями та юридичними особами, оскільки для юридичних осіб обов'язковим є ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, тоді як для ФОП основний акцент робиться на податковому обліку доходів і витрат на підставі первинних документів.

Для більш повного дослідження особливостей облікової діяльності суб'єктів малого підприємництва важливо розглянути порядок ведення бухгалтерського обліку та специфіку документування господарських операцій у фізичних осіб-підприємців і юридичних осіб (табл. 1.11), щоб простежити відмінності між спрощеним податковим обліком, характерним для ФОП, та

повноцінною системою бухгалтерського обліку, обов'язковою для юридичних осіб.

Таблиця 1.10

Особливості обліку у ФОП та юридичних осіб

Вид обліку	ФОП	Юридичні особи
Первинний	Ґрунтується на первинних документах, що підтверджують отримані доходи та понесені витрати. ФОП веде облік для цілей оподаткування на підставі таких документів.	Усі господарські операції оформлюються первинними документами, які є підставою для бухгалтерського обліку. Саме вони фіксують факт здійснення господарської операції.
Поточний	Ведеться у спрощеній формі як облік доходів або доходів і витрат залежно від системи оподаткування. Для ФОП на загальній системі передбачено облік доходів і витрат, для платників єдиного податку — облік показників, необхідних для визначення податкових зобов'язань.	Здійснюється шляхом систематичного відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку, у регістрах синтетичного й аналітичного обліку. Поточний облік забезпечує безперервне накопичення інформації про активи, зобов'язання, доходи та витрати підприємства.
Узагальнюючий	Підсумкові дані формуються переважно у податковій звітності: декларації платника єдиного податку або декларації про майновий стан і доходи. Фінансова звітність для ФОП не є обов'язковою як елемент бухгалтерського обліку підприємства.	Узагальнення здійснюється через складання фінансової, податкової та статистичної звітності на основі даних бухгалтерського обліку. Фінансова звітність юридичної особи ґрунтується саме на даних бухгалтерського обліку.

Джерело: сформовано автором на основі [1, 4, 18]

Основна відмінність між ФОП і юридичними особами полягає в тому, що ФОП не веде бухгалтерський облік у класичному розумінні та не формує фінансову звітність, а здійснює податковий облік на підставі первинних документів. Натомість юридична особа зобов'язана вести повноцінний бухгалтерський облік, документувати всі господарські операції, відображати їх у регістрах обліку та узагальнювати у фінансовій звітності. Саме тому документування у ФОП має спрощений і переважно податковий характер, а у юридичних осіб — системний бухгалтерський характер.

Таблиця 1.11

Ведення бухгалтерського обліку та особливості документування у ФОП і
юридичних осіб

Критерій	ФОП	Юридичні особи
Ведення бухгалтерського обліку	Бухгалтерський облік як обов'язкова система фінансового обліку не ведеться. ФОП веде облік доходів, витрат та інших показників лише для цілей оподаткування.	Обов'язково ведуть бухгалтерський облік господарських операцій і на його основі складають фінансову звітність.
Первинні документи	Первинні документи потрібні як підтвердження доходів, витрат, походження товару та інших показників, що впливають на оподаткування. Серед них можуть бути платіжні доручення, квитанції, фіскальні чеки, акти виконаних робіт, накладні тощо.	Усі господарські операції оформлюються первинними документами; саме вони є підставою для відображення операцій у бухгалтерському обліку.
Облікові реєстри	Повноцінні реєстри бухгалтерського обліку не є обов'язковими, оскільки ФОП не веде бухоблік як систему рахунків і фінансової звітності. Ведеться податковий облік у формах, передбачених податковим законодавством.	Використовуються реєстри синтетичного й аналітичного обліку, в яких систематизуються дані з первинних документів.
Фінансова звітність	Не складається як обов'язковий елемент діяльності ФОП, оскільки на ФОП не поширюється обов'язок ведення бухобліку як у юридичних осіб. ФОП подає податкову звітність.	Складається обов'язково на підставі даних бухгалтерського обліку.
Особливості документування	Головна особливість полягає у відсутності бухгалтерського документування в повному розумінні: документи збираються і зберігаються насамперед для підтвердження податкових показників, витрат, походження товарів і правомірності операцій.	Документування є частиною безперервного бухгалтерського процесу: від первинного оформлення операції до її відображення у реєстрах і подальшого узагальнення у фінансовій звітності.

Джерело: сформовано автором на основі [4, 9]

При цьому порядок документування господарських операцій юридичних осіб регламентується Положенням № 88 Мінфіну, особливості подання спрощеної фінансової звітності малими підприємствами — НП(С)БО 25, тоді як для ФОП основним нормативним орієнтиром у сфері обліку виступає Податковий кодекс України, оскільки вони ведуть облік переважно для цілей оподаткування.

Звітність суб'єктів малого підприємництва залежить від системи оподаткування, організаційно-правової форми та характеру господарських операцій. Якщо суб'єкт здійснює лише основну діяльність, він подає базову податкову звітність, а юридичні особи додатково ще й фінансову звітність.

У разі здійснення окремих операцій виникає обов'язок подавати додаткову звітність. Зокрема, при реєстрації платником ПДВ подається декларація з ПДВ, при використанні праці найманих працівників — податковий розрахунок щодо доходів, ПДФО, військового збору та ЄСВ, а при операціях з підакцизними товарами — декларація акцизного податку.

Для ФОП звітність має переважно податковий характер і залежить від обраної системи оподаткування. Для юридичних осіб звітність є ширшою, оскільки, крім податкової, охоплює також фінансову звітність. Отже, чим складніші операції здійснює суб'єкт малого підприємництва, тим більшим є обсяг його звітних обов'язків.

Звітність суб'єктів малого підприємництва залежить від їх організаційно-правової форми, обраної системи оподаткування та характеру господарських операцій (табл. 1.12).

Головна різниця полягає в тому, що ФОП подають переважно податкову звітність, а юридичні особи подають і податкову, і фінансову звітність, оскільки саме юридичні особи зобов'язані вести бухгалтерський облік та складати фінансову звітність.

Крім того, у 2026 році є відмінність у звітності щодо працівників: ФОП і самозайняті особи подають податковий розрахунок щокварталу, тоді як юридичні особи як податкові агенти — щомісяця.

Таблиця 1.12

Основні види звітності ФОП і юридичних осіб – суб’єктів малого підприємництва

Вид суб’єкта	Основна звітність	Коли подається / за яких умов
ФОП на спрощеній системі	Декларація платника єдиного податку	Подання залежить від групи платника єдиного податку та вимог ПКУ.
ФОП на загальній системі	Декларація про майновий стан і доходи	Подається для декларування доходів від підприємницької діяльності.
ФОП з найманими працівниками	Податковий розрахунок сум доходу, ПДФО, військового збору та ЄСВ	Із 1 січня 2026 року ФОП і самозайняті особи подають цей розрахунок щокварталу.
ФОП – платник ПДВ	Декларація з ПДВ	Подається, якщо ФОП зареєстрований платником ПДВ і здійснює відповідні операції.
Юридична особа на загальній системі	Декларація з податку на прибуток підприємств	Подається платниками податку на прибуток; разом із нею подається річна фінансова звітність.
Юридична особа на спрощеній системі	Декларація платника єдиного податку третьої групи	Подається юридичними особами, які обрали спрощену систему.
Юридична особа	Фінансова звітність	Є обов’язковою, оскільки юридичні особи ведуть бухгалтерський облік; малі підприємства можуть подавати спрощену фінансову звітність за НП(С)БО 25.
Юридична особа з найманими працівниками	Податковий розрахунок сум доходу, ПДФО, військового збору та ЄСВ	У 2026 році юридичні особи як податкові агенти продовжують подавати його щомісяця.
Юридична особа або ФОП – платник ПДВ	Декларація з ПДВ	Подається за наявності статусу платника ПДВ.
Юридична особа або ФОП, що здійснює підакцизні операції	Декларація акцизного податку	Подається лише за наявності відповідних операцій з підакцизними товарами.

Джерело: сформовано автором на основі [1, 6]

Суб’єкти малого підприємництва залежно від організаційно-правової форми, системи оподаткування та характеру господарських операцій мають

різний обсяг облікових і звітних обов'язків. Для ФОП характерним є спрощений підхід, за якого облік і звітність мають переважно податковий характер, тоді як юридичні особи зобов'язані вести бухгалтерський облік і подавати фінансову звітність. Це свідчить про те, що організація обліку та звітності у сфері малого підприємництва є диференційованою і безпосередньо залежить від правового статусу суб'єкта господарювання та особливостей його діяльності.

1.4. Методичні підходи до аналізу діяльності малих підприємств

Ефективне функціонування малих підприємств значною мірою залежить від своєчасної та об'єктивної оцінки результатів їх діяльності. У сучасних умовах господарювання аналіз виступає важливим інструментом виявлення тенденцій розвитку підприємства, оцінки його фінансового стану, результативності використання ресурсів та визначення можливих резервів підвищення ефективності. Саме тому дослідження методичних підходів до аналізу діяльності малих підприємств має важливе теоретичне і практичне значення, оскільки дозволяє сформувати послідовну систему оцінювання їх господарської діяльності та обґрунтувати напрями подальшого розвитку (табл. 1.13).

Водночас особливістю аналізу діяльності ФОП є те, що вони не ведуть бухгалтерський облік і не складають фінансову звітність як юридичні особи. Закон про бухгалтерський облік регулює ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності підприємствами, а спрощена фінансова звітність за НП(С)БО 25 також стосується саме підприємств, а не ФОП. Тому аналіз результатів діяльності ФОП здійснюється переважно не за даними фінансової звітності, а за податковими деклараціями, первинними документами, обліком доходів і витрат, банківськими виписками та іншими документами, що підтверджують господарські операції.

Таблиця 1.13

Етапи аналізу діяльності малих підприємств

Етап	Характеристика
1) Визначення мети та завдань	встановлюється, для чого проводиться аналіз діяльності малого підприємства: для оцінки фінансового стану, виявлення проблем у діяльності, визначення рівня прибутковості, платоспроможності, ділової активності чи пошуку резервів підвищення ефективності
2) Формування інформаційної бази	збираються необхідні джерела інформації, зокрема фінансова звітність, податкова звітність, облікові дані, первинні документи, статистичні матеріали та внутрішня документація підприємства. Для малих підприємств особливе значення має обмеженість інформаційної бази, тому аналіз часто спирається на найбільш доступні показники
3) Попередня оцінка складу і структури майна, загальних результатів діяльності	здійснюється загальна характеристика підприємства, визначаються основні показники його діяльності: склад, структура активів і зобов'язань, обсяг доходу, витрат, фінансовий результат
4) Аналіз фінансового стану підприємства	досліджуються показники ліквідності та фінансової стійкості. Метою є оцінка здатності малого підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання та підтримувати стабільність діяльності
5) Аналіз результатів господарської діяльності	оцінюються рентабельність та оборотність активів і капіталу. На цьому етапі виявляються позитивні та негативні тенденції розвитку підприємства.
6) Факторний аналіз основних показників	визначається вплив окремих чинників на зміну результативних показників, наприклад прибутку, рентабельності, собівартості чи обсягу реалізації. Це дає змогу глибше зрозуміти причини змін у діяльності підприємства
7) Виявлення проблем і резервів розвитку	на основі проведених розрахунків визначаються слабкі місця у функціонуванні малого підприємства, а також можливі резерви підвищення ефективності його діяльності, зміцнення фінансового стану та покращення результатів господарювання

Джерело: сформовано автором на основі [17, 21]

Для ФОП на спрощеній системі основним джерелом інформації для аналізу є декларація платника єдиного податку, а для ФОП на загальній системі — декларація про майновий стан і доходи. Якщо ФОП має найманих працівників, додатковим джерелом виступає податковий розрахунок щодо ПДФО, військового збору та ЄСВ; з 1 січня 2026 року ФОП і самозайняті особи подають цей розрахунок щокварталу.

Аналіз фінансового стану та результатів господарської діяльності передбачає розрахунок груп відносних показників:

1) показники ліквідності:

Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття):

$$K_{\text{зл}} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (1.1)$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності:

$$K_{\text{пл}} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{Виробничі запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (1.2)$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності:

$$K_{\text{ал}} = \frac{\text{Грошові кошти та їх еквіваленти}}{\text{Поточні зобов'язання}} \quad (1.3)$$

2) показники фінансової стійкості

Коефіцієнт автономії (незалежності):

$$K_{\text{авт}} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Валюта балансу}} \quad (1.4)$$

Коефіцієнт фінансової залежності:

$$K_{\text{залеж}} = \frac{\text{Залучений капітал}}{\text{Валюта балансу}} \quad (1.5)$$

Коефіцієнт фінансового левериджу (плече фінансового важеля):

$$K_{\text{авт}} = \frac{\text{Позиковий капітал}}{\text{Власний капітал}} \quad (1.6)$$

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами:

$$K_{\text{заб}} = \frac{\text{Власний капітал} - \text{Необоротні активи}}{\text{Оборотні активи}} \quad (1.8)$$

Коефіцієнт маневреності власного капіталу:

$$K_{\text{ман}} = \frac{\text{Власні оборотні кошти}}{\text{Власний капітал}} \quad (1.9)$$

3) показники рентабельності

Коефіцієнт рентабельності продажів:

$$K_{\text{рп}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чистий дохід від реалізації}} * 100 \quad (1.10)$$

Коефіцієнт рентабельності активів:

$$K_{\text{ра}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість активів}} * 100 \quad (1.11)$$

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу:

$$K_{pвк} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість власного капіталу}} * 100 \quad (1.12)$$

Коефіцієнт рентабельності витрат:

$$K_{pв} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Сукупні витрати}} * 100 \quad (1.13)$$

4) показники оборотності

Коефіцієнт оборотності активів:

$$K_{oa} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації}}{\text{Середня вартість активів}} \quad (1.14)$$

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості:

$$K_{обдт} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації}}{\text{Середня дебіторська заборгованість}} \quad (1.15)$$

Коефіцієнт оборотності запасів:

$$K_{oz} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації}}{\text{Середня вартість запасів}} \quad (1.16)$$

Коефіцієнт тривалості одного обороту:

$$K_{тоо} = \frac{\text{Кількість днів у періоді}}{\text{Коефіцієнт оборотності}} \quad (1.17)$$

Для того, щоб не просто констатувати зміну показників рентабельності чи оборотності, а зрозуміти причини цих змін, використовують факторний аналіз.

Факторний аналіз виступає ключовим інструментом трансформації сухої бухгалтерської звітності у дієву стратегію управління. Його основне призначення полягає не лише у фіксації відхилень показників рентабельності чи прибутку, а у фундаментальному розкритті причин цих змін. Завдяки кількісній оцінці впливу окремих чинників аналітик отримує можливість чітко розмежувати зовнішні ринкові впливи, як-от коливання цін, від внутрішньої якості менеджменту, що проявляється у контролі собівартості та ефективності використання ресурсів. Це дозволяє бізнесу ідентифікувати приховані резерви — від оптимізації складських запасів до перегляду кредитної політики — та об'єктивно оцінити рівень ризикованості поточної моделі діяльності.

Методологічну основу цього процесу становить елімінування — прийом, що дозволяє штучно ізолювати вплив одного конкретного чинника, припускаючи незмінність інших. Використовуючи методи ланцюгових підстановок, абсолютних чи відносних різниць, можна «очистити» результат від сторонніх шумів і побачити реальний внесок кожного фактора у фінансовий успіх. Вершиною такого підходу є інтегровані моделі, зокрема модель Дюпона, яка через механізм елімінування пов'язує підсумкову рентабельність капіталу з операційною маржею, швидкістю обороту активів та рівнем фінансової залежності. Такий аналіз дає власнику чітку відповідь на головне питання: чи є прибуток результатом високої інтелектуальної цінності продукту, чи наслідком інтенсивної експлуатації ресурсів та залучення позикових коштів.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІКУ І ЗВІТНОСТІ ТОВ «ІНКУБА» ТА АНАЛІЗУ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «ІНКУБА»

Товариство з обмеженою відповідальністю «ІНКУБА» - підприємство зареєстроване як юридична особа 26 жовтня 2006 року, має код ЄДРПОУ 34603817 та здійснює господарську діяльність відповідно до чинного законодавства України. Організаційно-правова форма підприємства — товариство з обмеженою відповідальністю, що передбачає функціонування суб'єкта господарювання на засадах відокремленого майна, самостійного балансу, наявності прав і обов'язків юридичної особи.

Юридична адреса ТОВ «ІНКУБА»: 19402, Черкаська область, Черкаський район, місто Корсунь-Шевченківський, вулиця Костомарова, будинок 53-Б. Керівником підприємства є Панасюк Владислав Миколайович, а розмір статутного капіталу становить 13 000 000 грн.

Основним видом економічної діяльності ТОВ «ІНКУБА» за КВЕД є 01.47 — розведення свійської птиці. Крім основного виду діяльності, підприємство займається низкою додаткових напрямів, зокрема оптова торгівля живими тваринами, неспеціалізована оптова торгівля, складське господарство та вантажний автомобільний транспорт. Це свідчить про багатoproфільний характер господарської діяльності підприємства та наявність операцій не лише виробничого, а й торговельно-логістичного характеру.

Організаційна структура управління підприємством є важливою складовою його загальної характеристики, оскільки вона відображає порядок розподілу повноважень, відповідальності та функцій між окремими ланками управління (рис. 2.1, табл. 2.1).

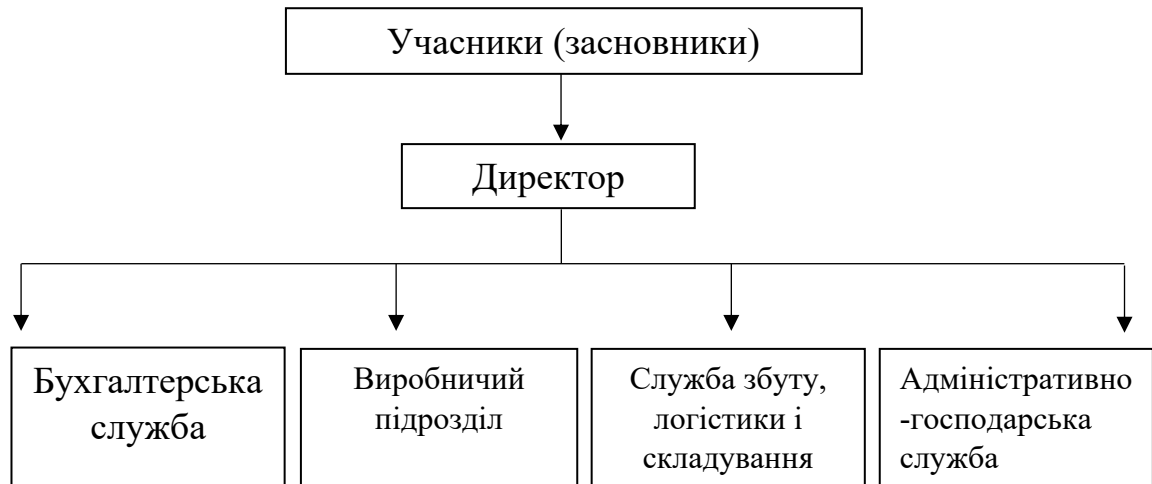

Рис. 2.1. Схема організаційної структури управління ТОВ «ІНКУБА»

Організаційна структура управління ТОВ «ІНКУБА» може бути визначена як лінійно-функціональна, оскільки загальне керівництво діяльністю підприємства зосереджується на рівні директора, а окремі функції розподіляються між відповідними службами та підрозділами. Такий підхід до побудови системи управління є доцільним для підприємств аграрного профілю, оскільки він дає змогу поєднати централізоване прийняття рішень із функціональною спеціалізацією окремих виконавчих ланок.

Особливе місце в цій структурі належить бухгалтерській службі, яка забезпечує ведення обліку господарських операцій, формування фінансової та податкової звітності, а також контроль за рухом активів, витрат і фінансових результатів. Водночас виробничий підрозділ визначає специфіку діяльності підприємства, оскільки безпосередньо пов'язаний із основним видом діяльності — розведенням свійської птиці. Не менш важливими є функції служби логістики, збуту та складування, оскільки вони забезпечують процес доведення готової продукції до споживача.

Таблиця 2.1

Організаційна структура управління ТОВ «ІНКУБА» та характеристика її
основних елементів

Ланка управління	Основні функції	Значення для діяльності підприємства
Учасники (засновники) товариства	Визначають загальні напрями діяльності підприємства, приймають стратегічні рішення, затверджують основні внутрішні положення	Формують загальну політику розвитку підприємства та забезпечують контроль за його діяльністю
Директор	Здійснює поточне керівництво підприємством, організовує виробничу, фінансову та адміністративну діяльність, координує роботу всіх підрозділів	Є центральною ланкою управління, яка забезпечує узгоджену роботу всіх служб
Бухгалтерська служба	Веде бухгалтерський облік, здійснює контроль за оформленням господарських операцій, складає фінансову та податкову звітність, контролює розрахунки та витрати	Забезпечує інформаційну основу для управління, аналізу діяльності та виконання податкових зобов'язань
Виробничий підрозділ	Організовує процес вирощування та утримання свійської птиці, контролює використання матеріальних ресурсів, забезпечує безперервність виробництва	Є основою операційної діяльності підприємства та формування його доходів
Адміністративно-господарська служба	Забезпечує організаційне та господарське обслуговування підприємства, контролює належний стан майна, приміщень та матеріально-технічної бази	Сприяє створенню належних умов для стабільної роботи підприємства
Служба збуту, логістики і складування	Організовує зберігання продукції, її транспортування, реалізацію та взаємодію з контрагентами	Забезпечує рух продукції від виробництва до реалізації та впливає на формування доходу підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [20, 22]

Поряд з організаційною характеристикою важливою складовою є економічна характеристика підприємства, яка може бути подана у вигляді загальної оцінки фінансового стану.

Фінансовий стан підприємства визначається, передусім, станом і розміщенням його майна – активів та складом і структурою джерел формування цього майна – пасивів. Тому загальну оцінку фінансового стану та його змін зазвичай розпочинають з аналізу балансу підприємства (дод. А, Б, В), тобто з аналізу складу і структури його активів і пасивів, їх динаміки шляхом побудови аналітичного балансу

На основі наданих порівняльних аналітичних балансів ТОВ «ІНКУБА» за 2022–2024 роки (табл. 2.2, 2.3, 2.4) можна сформувати комплексну економічну характеристику фінансово-господарського стану підприємства, що характеризується нестабільною динамікою розвитку та високим рівнем фінансового ризику. Аналіз загальної вартості майна, тобто валюти балансу, свідчить про суттєві коливання масштабів діяльності компанії протягом трирічного періоду. У 2022 році спостерігалось первинне розширення господарського обороту, коли валюта балансу зросла на 13,77% і досягла 37 253,10 тисяч гривень. Однак уже в 2023 році підприємство зіткнулося із помітним спадом, унаслідок чого обсяг майна скоротився на 14,14% — до 31 986,90 тисяч гривень, що вказувало на звуження діяльності або вимушену реструктуризацію. Лише у 2024 році компанія частково відновила втрачені позиції, продемонструвавши приріст активів на 14,58%, що дозволило завершити період із показником у 36 649,50 тисяч гривень.

Паралельно з коливаннями обсягу майна відбулися докорінні структурні зміни в активі компанії, спрямовані на підвищення його мобільності. Частка необоротних активів стабільно зменшувалася, скоротившись із 43,58% на початок досліджуваного періоду до 38,11% наприкінці 2024 року. Це свідчить про відсутність активного інвестування в модернізацію основних засобів та переорієнтацію ресурсів на підтримку поточних операцій.

Відповідно, питома вага оборотних активів зросла до 61,89% на кінець 2024 року. У середині мобільних активів спостерігалися неоднозначні тенденції. Запаси товарів мали хвилеподібний характер із різким стрибком наприкінці 2024 року до 7 151,80 тисяч гривень, що сформувало 19,51% від

усього активу та може сигналізувати про затоварення складів або сповільнення темпів реалізації продукції. Водночас менеджменту компанії вдалося досягти вражаючих результатів в управлінні дебіторською заборгованістю. Якщо у 2022–2023 роках вона становила значну частину майна, то на кінець 2024 року її практично ліквідували, знизивши до мінімальних 83,60 тисяч гривень, що складає лише 0,23% балансу та вказує на успішне стягнення боргів із контрагентів. Вивільнені ресурси та кошти від скорочення боргів перетворилися на реальну ліквідність: обсяг грошових коштів та їхніх еквівалентів стрімко зріс до рекордної позначки 9 198,60 тисяч гривень, за рахунок чого найліквідніші активи забезпечили понад чверть усієї вартості підприємства на кінець періоду.

Незважаючи на позитивні зрушення в структурі активів та накопичення значної грошової маси, аналіз джерел формування цього майна (пасиву балансу) виявляє критичний і потенційно небезпечний стан фінансової стійкості ТОВ «ІНКУБА». Головною проблемою підприємства є хронічна відсутність власного капіталу, який протягом усіх трьох років залишається стабільно від'ємним через накопичені в минулому чи поточні збитки. На кінець 2024 року власний капітал компанії становив мінус 8 875,00 тисяч гривень, або мінус 24,22% у структурі пасиву. Хоча це дещо краще за показники збиткового 2023 року, коли власний капітал падав до мінус 14 457,10 тисяч гривень, ситуація хронічного перевищення зобов'язань над активами формально свідчить про стан технічного банкрутства. Як наслідок, діяльність підприємства повністю фінансується за рахунок зовнішніх позикових джерел, сума яких перевищує 100% валюти балансу, досягаючи 123,04% на кінець аналізованого періоду.

Особливу тривогу викликає якісна перебудова структури цих позикових коштів, що відбулася у 2024 році. Якщо раніше компанія спиралася переважно на довгострокові зобов'язання, які забезпечували певну стабільність, то за останній рік їхній обсяг скоротився майже вдвічі — до 22 284,70 тисяч гривень. Натомість відбулося різке, майже триразове зростання поточних

короткострокових зобов'язань, сума яких підскочила з 7 800,70 до 22 808,00 тисяч гривень, охопивши 62,23% всього пасиву. Таке агресивне заміщення довгострокових кредитів поточними боргами створює колосальний тиск на платоспроможність компанії, оскільки ризик одночасної вимоги повернення коштів з боку короткострокових кредиторів є надзвичайно високим.

Підсумовуючи, ТОВ «ІНКУБА» наприкінці 2024 року демонструє суперечливі результати. З одного боку, підприємство має високу абсолютну ліквідність за рахунок накопичених грошових коштів на рахунках, що дозволяє йому оперативно розраховуватися за поточними рахунками та уникнути негайного дефолту. З іншого боку, тотальна залежність від залученого капіталу, відсутність фінансової подушки у вигляді позитивного власного капіталу та різке зростання саме короткострокового боргового навантаження роблять підприємство вкрай вразливим перед будь-якими зовнішніми ринковими коливаннями. Для виходу з кризового стану керівництву необхідно терміново спрямувати наявні грошові активи на погашення найбільш критичних поточних зобов'язань, ініціювати реструктуризацію решти боргів у довгострокову форму та розробити стратегію підвищення рентабельності продажів задля поступового відновлення власного капіталу.

Крім того, доцільним є посилення фінансового контролю за витратами та оптимізація структури витрат підприємства з метою зменшення тиску на ліквідність. У перспективі важливим напрямом має стати диверсифікація джерел фінансування та поступове зниження частки короткострокових зобов'язань у загальній структурі капіталу. Реалізація зазначених заходів дозволить стабілізувати фінансовий стан підприємства та підвищити його стійкість до ринкових ризиків.

Таблиця 2.2

Порівняльний аналітичний баланс ТОВ «ІНКУБА» за 2022 рік

Показник	Абсолютні величини, тис. грн.		Питома вага, %		Відхилення			
	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	в абсолютних величинах, тис. грн.	в питомій вазі	в % до величин на початок року	в % до зміни валюти балансу
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Баланс	32 745,60	37 253,10	100	100	4 507,50	0	113,77	13,77
Необоротні активи	14 271,60	13 784,70	43,58	37,00	-486,90	-6,58	96,59	-3,41
Оборотні активи	18 474,00	23 468,40	56,42	63,00	4 994,40	6,58	127,03	-2,64
Запаси	5 457,10	8 059,30	16,67	21,63	2 602,20	4,97	147,68	47,68
Дебіторська заборгованість	5 555,60	3 565,00	16,97	9,57	-1 990,60	-7,40	64,17	-35,83
Гроші та їх еквіваленти	4 520,20	5 250,40	13,80	14,09	730,20	0,29	116,15	16,15
Витрати майбутніх періодів	10,5	8,8	0,03	0,02	-1,7	-0,01	83,81	-16,19
Баланс	32 745,60	37 253,10	100	100	4 507,50	0	113,77	13,77
Власний капітал	-6 536,70	-14457,10	-19,96	-38,81	-7 920,40	-18,85	221,17	121,17
Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	443,2	439,6	1,35	1,18	-3,6	-0,17	99,19	-0,81
Поточні зобов'язання	38 839,10	51 270,60	118,61	137,63	12 431,50	19,02	132,01	32,01
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	32 346,30	46 091,20	98,78	123,72	13 744,90	24,94	142,49	42,49
Інші поточні зобов'язання	6 464,70	5 177,30	19,74	13,90	-1 287,40	-5,84	80,09	-19,91
Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0

Джерело: сформовано автором

Таблиця 2.3

Порівняльний аналітичний баланс ТОВ «ІНКУБА» за 2023 рік

Показник	Абсолютні величини, тис. грн.		Питома вага, %		Відхилення			
	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	в абсолютних величинах, тис. грн.	в питомій вазі	в % до величин на початок року	в % до зміни валюти балансу
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Баланс	37 253,10	31 986,90	100	100	-5 266,20	0	85,86	-14,14
Необоротні активи	13 784,70	16 996,70	37,00	53,14	3 212,00	16,13	123,30	23,30
Оборотні активи	23 468,40	14 990,20	63,00	46,86	-8 478,20	-16,13	63,87	-36,13
Запаси	8 059,30	2 212,80	21,63	6,92	-5 846,50	-14,72	27,46	-72,54
Дебіторська заборгованість	3 565,00	2 762,40	9,57	8,64	-802,60	-0,93	-353737,60	-22,51
Гроші та їх еквіваленти	5 250,40	4 752,80	14,09	14,86	-497,60	0,76	-520287,20	-9,48
Витрати майбутніх періодів	8,8	8,3	0,02	0,03	-0,50	0,00	-871,70	-5,68
Баланс	37 253,10	31 986,90	100,00	100	-5 266,20	0,00	85,86	-14,14
Власний капітал	-14 457,10	-11 293,60	-38,81	-35,31	3 163,50	3,50	78,12	-21,88
Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	439,6	212,7	1,18	0,66	-226,9	-0,52	48,38	-51,62
Поточні зобов'язання	51 270,60	43 067,80	137,63	134,64	-8202,8	-2,99	84,00	-16,00
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	46 091,20	35 267,10	123,72	110,25	-10824,1	-13,47	76,52	-23,48
Інші поточні зобов'язання	5 177,30	7 800,70	13,90	24,39	2 623,40	10,49	150,67	50,67
Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0

Джерело: сформовано автором

Таблиця 2.4

Порівняльний аналітичний баланс ТОВ «ІНКУБА» за 2024 рік

Показник	Абсолютні величини, тис. грн.		Питома вага, %		Відхилення			
	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	в абсолютних величинах, тис. грн.	в питомій вазі	в % до величин на початок року	в % до зміни валюти балансу
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Баланс	31 986,90	36 649,50	100	100	4 662,60	0	114,58	14,58
Необоротні активи	16 996,70	13 967,20	53,14	38,11	-3 029,50	-15,0262	82,18	-17,82
Оборотні активи	14 990,20	22 682,30	46,86	61,89	7 692,10	15,03	151,31	51,31
Запаси	2 212,80	7 151,80	6,92	19,51	4 939,00	12,60	323,20	223,20
Дебіторська заборгованість	2 212,80	7 151,80	6,92	19,51	4 939,00	12,60	323,20	223,20
Гроші та їх еквіваленти	2 762,40	83,60	8,64	0,23	-2 678,80	-8,41	3,03	-96,97
Витрати майбутніх періодів	4 752,80	9 198,60	14,86	25,10	4 445,80	10,24	193,54	93,54
Баланс	31 986,90	36 649,50	100	100	4 662,60	0,00	114,58	14,58
Власний капітал	-11 293,60	-8 875,00	-35,31	-24,22	2 418,60	11,09	78,58	-21,42
Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	212,7	431,8	0,66	1,18	219,1	0,51	203,01	103,01
Поточні зобов'язання	43 067,80	45 092,70	134,64	123,04	2024,9	-11,60	104,70	4,70
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	35 267,10	22 284,70	110,25	60,80	-12982,4	-49,45	63,19	-36,81
Інші поточні зобов'язання	7 800,70	22 808,00	24,39	62,23	15 007,30	37,85	292,38	192,38
Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0,00	0,00	0	0,00

Джерело: сформовано автором

Аналіз балансу ТОВ «ІНКУБА» за трирічний період викриває критичну структурну деформацію: підприємство повністю втратило фінансову незалежність і функціонує в умовах хронічного дефіциту власних джерел. Накопичені збитки призвели до того, що позиковий капітал не просто фінансує активи, а й покриває від'ємне сальдо першого розділу пасиву. Найбільш загрозливим сигналом 2024 року є втрата стабільності фінансування через вимушений перехід від довгострокових позик до короткострокових зобов'язань, які тепер формують основу пасиву. Це створює постійний ризик миттєвої втрати ліквідності, оскільки сума поточних боргів суттєво перевищує навіть рекордний обсяг залишків на банківських рахунках. Додатковим дестабілізуючим фактором є імобілізація оборотних коштів у надлишкових товарних запасах, що обмежує маневреність капіталу. У сформованих умовах життєздатність компанії залежить від здатності менеджменту негайно комерціалізувати залежалі залишки товарів, конвертувати поточний борг у довгострокові зобов'язання та забезпечити беззбитковість операційної діяльності для очищення балансу від збитків минулих років.

2.2. Система податків ТОВ «ІНКУБА» та порядок їх справляння

Система оподаткування підприємства є важливою складовою його фінансово-господарської діяльності, оскільки через механізм податків і зборів формується частина зобов'язань перед державою, а також забезпечується правомірність ведення бізнесу. Для ТОВ «ІНКУБА», основним видом діяльності якого є розведення свійської птиці, дослідження системи податків має особливе значення, адже галузева специфіка, наявність господарських операцій з постачання продукції, використання праці найманих працівників та можливе користування земельними ресурсами безпосередньо впливають на склад податкових платежів підприємства.

Для ТОВ «ІНКУБА» як юридичної особи, що здійснює господарську діяльність у сфері аграрного виробництва, система податків охоплює загальнодержавні та, за наявності відповідних об'єктів оподаткування, місцеві податки і збори. До основних платежів, які формують податкове навантаження такого підприємства, належать: податок на прибуток підприємств, податок на додану вартість, податок на доходи фізичних осіб, військовий збір, єдиний соціальний внесок, а також плата за землю. Крім того, для суб'єктів, що володіють або користуються сільськогосподарськими угіддями, законодавством передбачено мінімальне податкове зобов'язання.

Комплексний аналіз структури цих платежів дозволяє оцінити реальний рівень податкового тиску на підприємство та виявити резерви для його легальної оптимізації. Детальний склад, ставки та особливості нарахування основних податків і зборів, що формують фінансові зобов'язання ТОВ «ІНКУБА», систематизовано у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Основні податки та обов'язкові платежі ТОВ «ІНКУБА»

Податок / платіж	Суть платежу	Ставка / порядок визначення	Особливості для ТОВ «ІНКУБА»
1	2	3	4
Податок на прибуток підприємств	Сплачується з об'єкта оподаткування, визначеного на основі фінансового результату до оподаткування з урахуванням податкових різниць	Базова ставка — 18%	Є одним із ключових податків для юридичної особи на загальній системі оподаткування
Податок на додану вартість	Непрямий податок, що виникає при постачанні товарів і послуг	Базова ставка — 20%; окремі операції можуть оподатковуватись за ставками 0%, 7% або 14%	Має значення при придбанні ресурсів і реалізації продукції, якщо підприємство зареєстроване платником ПДВ
ПДФО	Утримується із заробітної плати та інших оподатковуваних доходів працівників	18%	Виникає при використанні найманої праці

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4
Військовий збір	Утримується з доходів працівників разом із ПДФО	Для доходів, нарахованих з 01.01.2025, — 5%	Є обов'язковим елементом оподаткування фонду оплати праці
ЄСВ	Нараховується роботодавцем на фонд оплати праці	Загальна ставка — 22%, для працівників з інвалідністю — 8,41%	Формує навантаження на підприємство як роботодавця
Плата за землю	Справляється у формі земельного податку або орендної плати за землі державної / комунальної власності	Визначається залежно від правового режиму земельної ділянки та місцевих рішень	Має значення за наявності права власності або користування землею
Мінімальне податкове зобов'язання	Визначається щодо сільськогосподарських угідь	Розраховується відповідно до ПКУ щодо кожної земельної ділянки	Актуальне для аграрного підприємства за наявності відповідних угідь

Джерело: сформовано автором на основі [1]

Порядок справляння податків на підприємстві є важливим елементом організації його фінансово-господарської діяльності, оскільки охоплює сукупність дій, пов'язаних із визначенням об'єкта оподаткування, обчисленням податкових зобов'язань, їх відображенням в обліку, складанням звітності та своєчасною сплатою до бюджету. Для ТОВ «ІНКУБА» правильна організація цього процесу має особливе значення, адже забезпечує дотримання вимог податкового законодавства, знижує ризик фінансових санкцій та сприяє підвищенню достовірності облікової інформації. Дослідження порядку справляння основних податків (табл. 2.6) дає змогу більш повно охарактеризувати практичні аспекти оподаткування підприємства та оцінити особливості виконання ним податкових зобов'язань у процесі господарської діяльності.

Наведена таблиця узагальнює механізм справляння податків на підприємстві незалежно від конкретного виду платежу. Такий порядок охоплює визначення об'єкта й бази оподаткування, застосування ставки, обчислення суми податку, її облікове відображення, подання звітності та

сплату до бюджету. Саме така послідовність забезпечує дотримання податкової дисципліни та мінімізує ризик порушень у сфері оподаткування.

Таблиця 2.6

Порядок справляння основних податків на підприємстві

Етап	Зміст
1. Визначення підстави для оподаткування	Встановлення факту отримання доходу, виплати зарплати, здійснення постачання, користування землею чи іншої події, що породжує податковий обов'язок
2. Визначення об'єкта оподаткування	Прибуток, додана вартість, дохід працівника, фонд оплати праці, земельна ділянка тощо
3. Розрахунок бази оподаткування	Визначення суми, до якої застосовується відповідна ставка податку
4. Застосування ставки	Використання ставки, передбаченої законодавством для конкретного податку
5. Обчислення суми зобов'язання	Розрахунок конкретної суми податку або збору
6. Облікове відображення	Віднесення сум до бухгалтерського та податкового обліку
7. Подання звітності	Формування і подання декларацій, розрахунків та інших звітних форм
8. Сплата податку	Перерахування узгоджених сум до бюджету або на відповідні рахунки

Джерело: сформовано автором на основі [1, 31]

Важливу роль у процесі справляння податків на підприємстві відіграє бухгалтерська служба, яка забезпечує правильне визначення бази оподаткування, нарахування податкових зобов'язань, складання податкової звітності та контроль за своєчасністю сплати платежів до бюджету. Саме від належної організації роботи бухгалтерії залежить достовірність податкових розрахунків та мінімізація ризику податкових порушень.

У процесі справляння податків важливого значення набуває питання податкових ризиків. До основних ризиків належать помилки при визначенні бази оподаткування, неправильне застосування ставок податків, несвоєчасне подання звітності, порушення строків сплати податкових зобов'язань, а також неточності в документальному оформленні господарських операцій. Для підприємства це може призвести до штрафних санкцій, пені та погіршення фінансового стану.

Не менш важливим аспектом є інформаційна база, на основі якої здійснюється нарахування та сплата податків. До неї належать первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку, фінансова звітність, податкові декларації, розрахунково-платіжні документи щодо заробітної плати, договори з контрагентами, податкові накладні, а також документи, що підтверджують право власності або користування майном і земельними ділянками. Саме повнота, достовірність і своєчасність опрацювання цих документів забезпечують правильність визначення податкових зобов'язань підприємства.

Порядок справляння основних податків на підприємстві слід розглядати не лише як формальну процедуру обчислення і сплати платежів, а як комплексний процес, що поєднує бухгалтерський облік, податкове планування, контроль і звітність. Для ТОВ «ІНКУБА» правильна організація цього процесу є важливою умовою стабільної діяльності, дотримання вимог законодавства та мінімізації податкових ризиків.

2.3. Облікова політика та організації бухгалтерського обліку на ТОВ «ІНКУБА»

Облікова політика ТОВ «ІНКУБА» є важливою складовою організації бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Вона визначає сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, оцінки активів і зобов'язань, а також для складання та подання фінансової звітності.

Формування облікової політики здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства України, зокрема Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності (у разі їх застосування). Облікова політика

затверджується наказом керівника підприємства і є обов'язковою для виконання всіма структурними підрозділами.

Основною метою облікової політики є забезпечення достовірного, повного та своєчасного відображення господарських операцій у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності. Вона сприяє єдності підходів до ведення обліку, підвищенню прозорості фінансової інформації та забезпеченню можливості її порівняння у різні звітні періоди.

До складу облікової політики входять, зокрема, методи оцінки активів і зобов'язань, порядок нарахування амортизації основних засобів, способи оцінки запасів, правила визнання доходів і витрат, порядок створення резервів, а також організаційні аспекти ведення бухгалтерського обліку. Конкретні методичні підходи та практичні інструменти, що регламентують ці процеси на підприємстві, деталізовано в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Основні характеристики облікової політики ТОВ «ІНКУБА»

Показник	Характеристика
Нормативна база	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО
Форма ведення обліку	Автоматизована
Програмне забезпечення	Спеціалізована облікова програма
Валюта обліку	Національна валюта України – гривня
Звітний період	Календарний рік
Система оподаткування	Відповідно до чинного податкового законодавства
Відповідальний за облік	Головний бухгалтер
Документальне оформлення	Первинні документи встановленої форми

Джерело: сформовано автором на основі [4, 7]

На підприємстві застосовується автоматизована форма бухгалтерського обліку, що дозволяє підвищити ефективність обробки інформації, зменшити ймовірність помилок та забезпечити оперативність отримання фінансових даних. Використання сучасного програмного забезпечення сприяє систематизації облікової інформації та формуванню звітності у встановлені терміни.

Облікова політика ТОВ «ІНКУБА» передбачає ведення бухгалтерського обліку на підставі первинних документів, які фіксують факти здійснення господарських операцій. Усі документи повинні бути належним чином оформлені, підписані відповідальними особами та своєчасно передані до бухгалтерії.

Фундаментом для побудови всієї облікової системи підприємства є дотримання базових загальноприйнятих правил фіксування господарської діяльності. Конкретизовані та законодавчо закріплені основні принципи ведення обліку, на яких базується фінансова звітність ТОВ «ІНКУБА», наведено в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Основні принципи ведення обліку на підприємстві

Принцип	Зміст
Принцип нарахування	Доходи і витрати визнаються в момент їх виникнення
Принцип послідовності	Облікова політика застосовується постійно
Принцип автономності	майно компанії та особисті кошти власників повністю розділені.
Принцип повного висвітлення	Вся інформація відображається у звітності
Принцип безперервності	Підприємство продовжує свою діяльність у майбутньому

Джерело: сформовано автором на основі [4]

Організація бухгалтерського обліку на ТОВ «ІНКУБА» передбачає централізовану форму ведення обліку, де всі облікові функції зосереджені в бухгалтерській службі. Відповідальність за ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності покладається на головного бухгалтера, який забезпечує контроль за правильністю відображення господарських операцій.

Крім того, облікова політика підприємства регламентує порядок оцінки активів і зобов'язань, ведення аналітичного та синтетичного обліку, а також процедури внутрішнього контролю. Це дозволяє забезпечити достовірність облікових даних та підвищити ефективність управління підприємством.

Облікова політика ТОВ «ІНКУБА» є системним інструментом організації бухгалтерського обліку, що забезпечує достовірне відображення фінансово-господарської діяльності підприємства. Вона визначає підходи до оцінки активів і зобов'язань, порядок визнання доходів і витрат, а також організаційні аспекти облікового процесу. Основні елементи облікової політики підприємства наведено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Основні елементи облікової політики підприємства

Об'єкт обліку	Критерії визнання та методи оцінки	Практичний інструментарій / Методологія
1. Основні засоби	Ймовірність майбутніх економічних вигід та достовірна оцінка вартості.	Прямолінійний метод амортизації (рівномірно протягом строку використання).
2. Запаси	Придбання чи виготовлення для використання у господарській діяльності.	Метод середньозваженої собівартості при вибутті. Первісна вартість включає купівлю, ТЗВ та доведення до придатності.
3. Грошові кошти	Наявність первинних документів (виписки, доручення, ордери).	Облік у національній валюті (гривні) на рахунках у банках та в касі. Контроль цільового використання.
4. Дебіторська заборгованість	Виникнення боргу покупців або інших контрагентів. Оцінка за первісною вартістю.	Обов'язкове створення резерву сумнівних боргів (принцип обачності).
5. Зобов'язання	Наявність поточної заборгованості перед постачальниками, бюджетом чи банками.	Оцінка за сумою, що підлягає погашенню. Контроль своєчасності розрахунків.
6. Доходи і витрати	Визнання в момент виникнення (надання послуг / реалізація), а не в момент руху коштів.	Принцип нарахування та відповідності доходів і витрат.

Джерело: сформовано автором на основі [6, 8]

На ТОВ «ІНКУБА» застосовується принцип нарахування, відповідно до якого доходи і витрати визнаються у тому періоді, в якому вони виникають,

незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів. Доходи підприємства визнаються при наданні послуг або реалізації продукції, а витрати — у процесі здійснення господарської діяльності. Основні елементи облікової політики ТОВ «ІНКУБА» забезпечують системність і послідовність ведення бухгалтерського обліку, сприяють достовірному відображенню фінансового стану підприємства та відповідають вимогам чинного законодавства України.

Крім того, для оптимізації податкового навантаження та спрощення ведення податкового обліку, підприємство перебуває на спрощеній системі оподаткування, є платником єдиного податку третьої групи. Це дозволяє компанії суттєво зменшити обсяг податкового документообігу, очікувано розраховувати фіскальні витрати та концентрувати ресурси бухгалтерської служби на забезпеченні операційної діяльності.

Усі господарські операції, що виникають у процесі реалізації облікової політики, систематизуються за допомогою плану рахунків. Він побудований на базі загальнодержавних стандартів із урахуванням галузевої специфіки фірми та наведений у Додатку Г .

Для отримання підсумкових та детальних відомостей про об'єкти бухгалтерського обліку на ТОВ«ІНКУБА»—можливо використовувати стандартні звіти, які формуватимуться автоматично за допомогою відповідного програмного забезпечення:

- «Оборотно-сальдова відомість по рахунку» по рахункам 34, 36, 37, 63, 64, 65, 68 – дозволяє переглянути стан розрахунків;
- «Аналіз рахунку» по рахункам 34, 36, 37, 63, 64, 65, 68 – містить зведені обороти рахунку з іншими рахунками за встановлений період;
- «Картка рахунку» по рахункам по рахункам 34, 36, 37, 63, 64, 65, 68 – дозволяє отримати детальну інформацію по розрахунковим рахункам, виникнення та погашення заборгованості.

Облікова політика та організація бухгалтерського обліку ТОВ «ІНКУБА» побудовані відповідно до вимог чинного законодавства України та

забезпечують єдиний підхід до відображення господарських операцій. Використання автоматизованої форми обліку та чіткий розподіл обов'язків між працівниками сприяють своєчасному та достовірному формуванню фінансової інформації. Організований документообіг і система внутрішнього контролю забезпечують якість облікових даних та підвищують ефективність управління підприємством.

2.4. Фінансова та податкова звітність ТОВ «ІНКУБА»

За результатами діяльності ТОВ «ІНКУБА» формує три групи звітності: фінансову, податкову і статистичну. Враховуючи віднесення підприємства до категорії малих суб'єктів господарювання, його фінансова звітність містить скорочені показники згідно з вимогами НП(С)БО 25. Загальна система звітування компанії, її призначення та регламент подання узагальнено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Загальна система звітності ТОВ «ІНКУБА» за групами

Форма звітності	Призначення	Періодичність подання	Граничний термін подання
Форма № 1-м «Баланс»	Характеризує склад і структуру активів (майна), власного капіталу та зобов'язань на звітну дату.	Подається щоквартально (за I квартал, півріччя, 9 місяців).	Для квартальної звітності: не пізніше 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом. Для річної звітності: не пізніше 28 лютого наступного за звітним року (для Держстату та ДПС).
Форма № 2-м «Звіт про фінансові результати»	Відображає суми доходів, витрат та чистий прибуток (або збиток), отриманий за звітний період.		

Джерело: сформовано автором на основі [1, 24]

Оскільки ТОВ «ІНКУБА» відноситься до суб'єктів малого підприємництва та застосовує спрощену систему оподаткування (є платником

єдиного податку третьої групи), склад його звітності є мінімізованим та адаптованим до пільгових умов звітування (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Податкова звітність ТОВ «ІНКУБА»

Назва звіту	Період звітування	Граничний термін подання
Податкова декларація платника єдиного податку третьої групи (юридичної особи)	Квартал / Рік	Протягом 40 днів після кварталу / 60 днів після року
Податковий розрахунок	Місяць	Протягом 20 календарних днів після звітного місяця
Звітність з місцевих податків (земля, нерухомість)	Рік	Залежно від наявності об'єктів оподаткування

Джерело: сформовано автором на основі [6]

ТОВ «ІНКУБА» зобов'язане подавати одну й ту саму фінансову звітність різним державним інституціям, але у різні терміни (таблиця 2.9).

Таблиця 2.12

Адресати та строки подання річної звітності ТОВ «ІНКУБА»

Орган отримання	Фінансова звітність	Податкова звітність	Термін (річна звітність)
Державна служба статистики	+	-	Не пізніше 28 лютого наступного року
Державна податкова служба	+	+	Згідно з вимогами Податкового кодексу
Власники / Засновники	+	-	Визначається Статутом підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [4, 23, 24]

Сучасні умови діяльності ТОВ «ІНКУБА» передбачають повну пріоритетність електронної форми взаємодії з контролюючими органами. Для оперативного звітування на підприємстві використовується спеціалізований програмний комплекс «М.Е.Дос».

Сучасні умови діяльності ТОВ «ІНКУБА» передбачають пріоритетність електронної форми звітування.

Формування: Звіти формуються програмним шляхом (Master:Бухгалтерія).

- Підпис: На кожен форму накладається Кваліфікований електронний підпис (КЕП) директора та головного бухгалтера.
- Підтвердження: Отримання Квитанції №1 (підтвердження доставки на сервер) та Квитанції №2 (підтвердження успішного прийняття та проходження логічного контролю).

Своєчасність та повнота подання звітності ТОВ «ІНКУБА» є запорукою відсутності штрафних санкцій та свідченням високої якості роботи бухгалтерської служби. Структура звітності повністю відповідає статусу підприємства як суб'єкта малого підприємництва.

Фінансова та податкова звітність ТОВ «ІНКУБА» відповідає вимогам чинного законодавства. Використання автоматизованих систем дозволяє мінімізувати помилки та забезпечує своєчасність подання даних користувачам. Це створює базу для подальшого фінансового аналізу діяльності підприємства, який буде проведено у наступних розділах.

2.5. Аналіз фінансового стану та результатів діяльності ТОВ «ІНКУБА»

Однією з основних характеристик фінансового стану підприємства є його фінансова стійкість, економічним змістом якої є забезпеченість запасів підприємства сталими джерелами їх формування, гарантована платоспроможність, незалежність від випадковостей ринкової кон'юнктури і поведінки партнерів. Фінансова стійкість може бути охарактеризована за допомогою сукупності абсолютних показників, які було розглянуто в розділі 2.1 та відносних, методика розрахунку яких і їх значення на ТОВ «ІНКУБА» наведено в таблицях 2.13-2.16.

Таблиця 2.13

Розрахунок показників ліквідності ТОВ «ІНКУБА»

Показник	2022	2023	2024	Нормативне значення	Відхилення	
					2023 / 2022	2024 / 2023
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,46	0,35	0,5	> 1,0 - 1,5	-0,11	+0,15
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,3	0,3	0,34	> 0,6 - 0,8	0	+0,04
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,1	0,11	0,2	> 0,2 - 0,35	+0,01	+0,09

Джерело: сформовано автором

Загальний стан ліквідності підприємства є незадовільним та свідчить про високий ризик неплатоспроможності. Протягом усього досліджуваного періоду базові показники знаходяться значно нижче рекомендованих нормативних значень.

Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття): Значення показника (0,46 у 2022 р., 0,35 у 2023 р. та 0,50 у 2024 р.) є критично низькими порівняно з нормативом (>1,0). Це означає, що підприємство не має достатньо оборотних активів для погашення своїх поточних зобов'язань. Навіть у разі реалізації всіх виробничих запасів та своєчасного повернення всієї дебіторської заборгованості, станом на кінець 2024 року компанія здатна покрити лише половину (50%) своїх поточних боргів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності: Цей показник також стабільно перебуває нижче норми (0,30–0,34 при мінімальній нормі 0,6). Це вказує на те, що найбільш мобільна частина оборотних активів (гроші та дебіторська заборгованість) покриває лише близько третини короткострокових зобов'язань.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності: Це єдиний показник, який демонструє чітку позитивну динаміку. Завдяки накопиченню грошових коштів, показник зріс з 0,10 у 2022 році до 0,20 у 2024 році, нарешті досягнувши нижньої межі нормативного значення (0,2 - 0,35). Це свідчить про

те, що наприкінці 2024 року компанія має достатньо "живих" грошей, щоб негайно погасити 20% своїх термінових боргів.

Незважаючи на покращення ситуації з наявністю грошових коштів у 2024 році (зростання абсолютної ліквідності), загальна структура балансу залишається "важкою" через значне переважання поточних зобов'язань над оборотними активами. Компанія сильно залежить від короткострокових кредиторів і є вразливою до фінансових шоків. Для виправлення ситуації необхідно вживати заходи щодо збільшення власного оборотного капіталу або реструктуризації частини поточних зобов'язань у довгострокові.

Таблиця 2.14

Розрахунок показників фінансової стійкості ТОВ «ІНКУБА»

Показник	2022	2023	2024	Нормативне значення	Відхилення	
					2023/2022	2024/2023
Коефіцієнт автономії (незалежності)	-	-	-	> 0,5	-	-
Коефіцієнт фінансової залежності	-	1,35	1,24	< 0,5 (до 1,0)	-	-0,11
Коефіцієнт фінансового левериджу	-	-	-	< 1,0	-	-
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	-	-	-	> 0,1	-	-
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,95	2,50	2,57	0,2 - 0,5	+0,55	+0,07

Джерело: сформовано автором

На основі даних таблиці 2.14 було проведено дослідження фінансової стійкості ТОВ «ІНКУБА» за період 2022–2024 років, яка є однією з ключових характеристик стабільності функціонування підприємства в ринковому середовищі.

Перш за все, слід вказати на специфіку представлених даних: для таких вагомих індикаторів, як коефіцієнт автономії (незалежності), коефіцієнт фінансового левериджу та коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами, у таблиці наявні прочерки протягом усього трирічного періоду. У фінансовому аналізі це означає, що розрахункові значення зазначених

коефіцієнтів є від'ємними. Така ситуація зазвичай виникає тоді, коли підприємство має від'ємне значення власного капіталу (непокритий збиток перевищує суму статутного та капіталу у резервах). За подібних умов класичний розрахунок відхилень та детальний аналіз динаміки цих показників втрачає економічний сенс, оскільки вони формально перебувають поза межами будь-яких нормативних кордонів і свідчать про критичний брак власних фінансових ресурсів та повну втрату фінансової незалежності.

Єдиним показником, що відображає залучений капітал і має чисельне вираження, є коефіцієнт фінансової залежності. У 2023 році він становив 1,35, а у 2024 році знизився до 1,24. Зважаючи на те, що нормативне значення цього показника має бути меншим за 0,5 (в окремих випадках допустимим є межа до 1,0), поточний стан ТОВ «ІНКУБА» свідчить про надмірну залежність від зовнішніх джерел фінансування. Активи підприємства фактично повністю сформовані за рахунок зобов'язань перед кредиторами. Водночас позитивним моментом є зменшення цього коефіцієнта у 2024 році на 0,11 порівняно з 2023 роком, що вказує на певні спроби оптимізації структури зобов'язань або незначне скорочення обсягів залученого капіталу.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу протягом 2022–2024 років демонстрував аномально високі позитивні значення, які суттєво перевищують загальноприйняту норму (0,2–0,5). У 2022 році він складав 1,95, у 2023 році зріс на 0,55 і досяг 2,50, а у 2024 році становив 2,57 (приріст до попереднього року склав +0,07). За умов, коли інші базові коефіцієнти стійкості є від'ємними, таке стрімке відхилення коефіцієнта маневреності від нормативу підтверджує серйозну деструктуризацію балансу. Це свідчить про те, що всі наявні мобільні ресурси підприємства зв'язані в оборотних активах, які фінансуються переважно за рахунок накопичення короткострокового позикового капіталу (кредиторської заборгованості) на тлі гострого дефіциту стабільних довгострокових пасивів.

Таким чином, узагальнюючи результати аналізу, можна зробити висновок, що фінансовий стан ТОВ «ІНКУБА» за ознаками фінансової

стійкості у 2022–2024 роках характеризується як кризовий. Підприємство повністю залежить від зовнішніх кредиторів, а його капітал потребує негайного фінансового оздоровлення. Для виходу з кризового стану та підвищення фінансової стійкості керівництву ТОВ «ІНКУБА» необхідно зосередитися на забезпеченні беззбиткової діяльності, нарощенні власного капіталу за рахунок реінвестування майбутнього чистого прибутку, а також на оптимізації структури і строковості наявних зобов'язань.

Загальна динаміка свідчить про подолання глибокої операційної збитковості 2022 року та вихід підприємства на рівень базової прибутковості у 2023–2024 роках, хоча намітилася незначна тенденція до спаду в останньому звітному періоді (табл. 2.15).

Таблиця 2.15

Розрахунок показників рентабельності ТОВ «ІНКУБА»

Показник	2022	2023	2024	Нормативне значення	Відхилення	
					2023/2022	2024/2023
Коефіцієнт рентабельності продажів	-	2,93	2,59	> 0	-	-0,34
Коефіцієнт рентабельності активів	-	9,14	7,97	> 0	-	-1,17
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	73,2	-	-	> 0	-	-
Коефіцієнт рентабельності витрат	-	2,87	2,56	> 0	-	-0,31

Джерело: сформовано автором

На основі даних, представлених у таблиці 2.15, було здійснено комплексний аналіз показників рентабельності ТОВ «ІНКУБА» за період 2022–2024 років, що дозволяє оцінити загальну ефективність використання майна, витрат та капіталу підприємства в процесі його операційної діяльності.

Методологічною особливістю аналізованих даних є наявність прочерків у певних періодах, які свідчать про те, що розрахункові значення показників є від'ємними через отримання чистих збитків або формування від'ємного власного капіталу, внаслідок чого класичне обчислення відхилень для таких позицій втрачає економічний сенс і не підлягає стандартній інтерпретації.

Зокрема, у 2022 році прочерки за коефіцієнтами рентабельності продажів, активів та витрат чітко вказують на загальну збитковість діяльності підприємства на початковому етапі дослідження, тоді як формальне відображення коефіцієнта рентабельності власного капіталу на рівні 73,2% є виключно математичним наслідком ділення від'ємного чистого результату на від'ємне значення власного капіталу, що економічно не відображає реальної прибутковості.

Протягом 2023–2024 років рентабельність власного капіталу знову зміщується у зону від'ємних значень, підтверджуючи кризову структуру пасивів ТОВ «ІНКУБА». Водночас позитивним зрушенням аналізованого періоду є вихід підприємства на прибуткову діяльність у 2023–2024 роках, що уможливило розрахунок та оцінку ключових коефіцієнтів ефективності. Так, коефіцієнт рентабельності продажів у 2023 році становив 2,93%, проте у 2024 році він знизився на 0,34% і склав 2,59%, що свідчить про вкрай низький рівень чистого прибутку на кожну гривню виручки та вказує на випереджаюче зростання собівартості продукції чи зниження реалізаційних цін.

Подібна тенденція характерна і для коефіцієнта рентабельності активів, який відображає здатність майна генерувати прибуток: у 2023 році він досяг свого максимуму на рівні 9,14%, але в 2024 році відбулося його помітне падіння на 1,17% до рівня 7,97%, що сигналізує про погіршення ефективності використання наявного ресурсного потенціалу.

Поряд із цим, коефіцієнт рентабельності витрат, який демонструє окупність операційних витрат, у 2023 році становив 2,87%, а у 2024 році скоротився на 0,31% і зупинився на позначці 2,56%, підтверджуючи посилення тиску витрат на фінансові результати підприємства. Узагальнюючи результати проведеного дослідження, можна констатувати, що попри подолання абсолютної збитковості 2022 року та формування позитивної операційної рентабельності у наступних періодах, загальний рівень прибутковості ТОВ «ІНКУБА» залишається низьким, а наявна у 2024 році негативна динаміка вимагає від керівництва впровадження жорсткого контролю за собівартістю,

оптимізації операційних витрат та автоматизації облікових процесів для підвищення загальної ефективності діяльності підприємства.

Таблиця 2.16

Розрахунок показників оборотності ТОВ «ІНКУБА»

Показник	2022	2023	2024	Нормативне значення	Відхилення	
					2023/2022	2024/2023
Коефіцієнт оборотності активів (оборотів)	1,79	3,12	3,08	Зростання	1,33	-0,04
Тривалість обороту активів (днів)	204	117	118	Зменшення	-87	1
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (оборотів)	13,7	34,2	74,4	Зростання	20,43	40,18
Тривалість обороту дебіторської заборгованості (днів)	27	11	5	Зменшення	-16	-6
Коефіцієнт оборотності запасів (оборотів)	9,27	21,1	22,6	Зростання	11,78	1,54
Тривалість обороту запасів (днів)	39	17	16	Зменшення	-22	-1

Джерело: сформовано автором

Загалом динаміка показників оборотності є яскраво позитивною та свідчить про суттєве підвищення ефективності управління активами підприємства. Найбільший стрибок ділової активності відбувся у 2023 році (після кризового 2022-го), а у 2024 році компанії вдалося не лише закріпити, але й посилити ці результати за більшістю статей.

Оборотність активів: Коефіцієнт зріс майже вдвічі у 2023 році (з 1,79 до 3,12) та стабілізувався на високому рівні 3,08 у 2024 році. Відповідно, тривалість одного повного обороту всіх активів скоротилася з 204 до 118 днів. Це означає, що кожна гривня, вкладена в майно підприємства, почала генерувати значно більше чистого доходу від реалізації.

Оборотність дебіторської заборгованості: За цією статтею спостерігається найбільш вражаюча динаміка. Коефіцієнт оборотності стрімко зріс з 13,7 до 74,4 оборотів. Час інкасації (повернення) боргів від покупців скоротився з 27 днів у 2022 році до рекордних 5 днів у 2024-му. Це свідчить про вкрай ефективну (можливо, навіть жорстку) політику розрахунків із

клієнтами та високу частку продажів за умовами передоплати або миттєвої оплати.

Оборотність запасів: Швидкість трансформації запасів у виручку також суттєво зросла. Час знаходження коштів, "заморожених" у запасах, зменшився з 39 днів у 2022 році до 16 днів у 2024-му. Швидкий обіг є позитивним фактором, який знижує витрати на зберігання та пришвидшує виробничий цикл.

Висока ділова активність є наразі найсильнішою стороною підприємства. Завдяки різкому прискоренню оборотності (особливо блискавичному збору дебіторської заборгованості), компанія швидко вивільняє грошові кошти з операційного циклу. Саме ця швидкість обертання капіталу дозволяє підприємству підтримувати поточну діяльність та генерувати операційний прибуток навіть в умовах гострого дефіциту власних оборотних коштів та загальної фінансової нестійкості.

Фінансовий стан підприємства на кінець 2024 року можна охарактеризувати як структурно кризовий, але з ознаками успішного операційного оздоровлення. ТОВ «ІНКУБА» утримується на плаву і уникає банкрутства виключно завдяки високій швидкості операційного циклу (швидкому перетворенню продукції на «живі» гроші). Проте заробляється занадто мало прибутку, щоб самостійно перекрити історичні борги. Для довгострокової стабільності компанія гостро потребує зовнішнього впливання коштів від засновників (збільшення статутного капіталу) або реструктуризації частини поточних зобов'язань.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТОВ «ІНКУБА»

3.1 Оптимізація організації бухгалтерського обліку підприємства на основі системи «MASTER:Бухгалтерія»

В умовах сучасної цифровізації та посилення вимог до інформаційної безпеки підприємства все частіше відмовляються від використання програмних продуктів «1С» та «BAS», які внесені до переліку забороненого програмного забезпечення в Україні. У зв'язку з цим альтернативним рішенням для автоматизації бухгалтерського обліку є система «Master:Бухгалтерія», яка забезпечує ведення облікових процесів, формування звітності та адаптацію робочого плану рахунків відповідно до потреб підприємства. Використання даної системи дозволяє підвищити ефективність роботи бухгалтерської служби, забезпечити оперативність обробки інформації та відповідність сучасним вимогам законодавства [26]

Автоматизація облікових процесів на ТОВ «ІНКУБА» є важливою умовою забезпечення оперативного та достовірного відображення господарських операцій, своєчасного формування звітності та підвищення ефективності роботи бухгалтерської служби. В умовах значного обсягу господарських операцій використання автоматизованої системи обліку дозволяє зменшити трудомісткість обробки інформації, мінімізувати ризик помилок і забезпечити належний рівень внутрішнього контролю. Для цього доцільним є використання системи «Master:Бухгалтерія», яка забезпечує автоматизацію введення первинних документів, формування бухгалтерських проведення, ведення аналітичного обліку та підготовку електронної звітності.

Процес автоматизованого документообігу в системі «Master:Бухгалтерія» передбачає послідовне проходження інформації від

моменту створення первинного документа до формування та подання звітності контролюючим органам. Після введення первинних документів до системи вони автоматично реєструються та стають підставою для формування бухгалтерських проведення. Надалі інформація систематизується у відповідних регістрах бухгалтерського обліку, що забезпечує накопичення та узагальнення даних про господарську діяльність підприємства. На основі сформованих облікових даних система автоматично створює фінансову та податкову звітність, яка може бути подана в електронному вигляді безпосередньо через програмне середовище. Такий підхід забезпечує безперервність обробки інформації, скорочує час на виконання облікових процедур і підвищує ефективність роботи бухгалтерської служби. Схему автоматизованого документообігу в системі «Master:Бухгалтерія» наведено на рис. 3.1.

Рис. 3.1 Схema автоматизованого документообігу в системі «Master:Бухгалтерія»

Для малого підприємства автоматизація особливо важлива, оскільки воно, як правило, має обмежені кадрові та часові ресурси. Використання спеціалізованих програмних рішень дозволяє оптимізувати роботу бухгалтера, зосередити увагу не на механічному введенні даних, а на контролі, аналізі та

прийнятті управлінських рішень. Крім того, автоматизована система забезпечує оперативний доступ до облікової інформації, що є важливим для внутрішнього контролю та аналізу фінансового стану підприємства.

Одним із ключових етапів автоматизації є адаптація робочого плану рахунків відповідно до специфіки діяльності підприємства. Робочий план рахунків формується на підставі чинного Плану рахунків бухгалтерського обліку (дод. ...) та є складовою наказу про облікову політику підприємства. Його особливістю є використання лише тих рахунків і субрахунків, які необхідні для відображення господарських операцій ТОВ «ІНКУБА». Це дозволяє спростити структуру обліку, уникнути дублювання інформації та забезпечити більш ефективне групування облікових даних.

Налаштування обліку в системі «Master:Бухгалтерія» здійснюється через конфігураційні модулі, де бухгалтер визначає параметри облікової політики, структуру робочого плану рахунків, правила формування проводок та аналітичні розрізи. Додатково налаштовуються довідники (контрагенти, номенклатура, статті витрат), типові господарські операції та рівні доступу користувачів. Це дозволяє адаптувати систему до специфіки підприємства без зміни програмного коду та забезпечує гнучкість ведення обліку.

У системі «Master:Бухгалтерія» робочий план рахунків налаштовується з урахуванням потреб підприємства у веденні синтетичного та аналітичного обліку. Для окремих об'єктів обліку передбачається деталізація інформації за відповідними аналітичними розрізами: видами запасів, контрагентами, працівниками, статтями витрат, банківськими рахунками та напрямками діяльності. Це дає можливість не лише відображати господарські операції, а й отримувати деталізовану інформацію для контролю, аналізу та прийняття управлінських рішень. Робочий план рахунків для ТОВ «ІНКУБА» наведено в табл. 3.1.

Використання такого робочого плану рахунків у системі «Master:Бухгалтерія» забезпечує автоматичне формування кореспонденції рахунків, прискорює відображення операцій у регістрах обліку та спрощує

процес складання фінансової і податкової звітності. Крім того, автоматизована система дозволяє налаштовувати шаблони типових операцій, що сприяє уніфікації облікових процедур і зменшенню впливу людського фактора.

Таблиця 3.1

Робочий план рахунків для ТОВ «ІНКУБА»

Рахунок	Призначення	Приклад аналітики
20 «Виробничі запаси»	Облік сировини, матеріалів, комплектуючих	За видами запасів, місцями зберігання
22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	Облік МШП	За номенклатурними групами
30 «Каса»	Облік готівкових коштів	За касами
31 «Рахунки в банках»	Облік коштів на поточних рахунках	За банками та рахунками
36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	Облік дебіторської заборгованості	За контрагентами
63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»	Облік кредиторської заборгованості	За контрагентами
64 «Розрахунки за податками й платежами»	Облік податкових зобов'язань	За видами податків
65 «Розрахунки за страхуванням»	Облік ЄСВ та інших внесків	За видами нарахунків
66 «Розрахунки з оплати праці»	Облік заробітної плати та розрахунків з працівниками	За працівниками
92 «Адміністративні витрати»	Облік загальногосподарських витрат	За статтями витрат
93 «Витрати на збут»	Облік витрат, пов'язаних із продажем	За видами витрат
79 «Фінансові результати»	Узагальнення доходів і витрат	За видами діяльності

Джерело: сформовано автором

Важливою перевагою системи є можливість ведення аналітичного обліку, за якого до кожної господарської операції можуть бути прив'язані додаткові параметри: контрагент, договір, номенклатура, стаття витрат, структурний підрозділ або напрям діяльності. Завдяки цьому підвищується інформативність облікових даних та забезпечується оперативне отримання інформації, необхідної для внутрішнього контролю, аналізу та прийняття управлінських рішень.

Формування бухгалтерських проведення таким чином сприяє підвищенню достовірності фінансової інформації, оскільки всі операції відображаються за попередньо встановленими правилами. Це забезпечує правильність кореспонденції рахунків, своєчасне узагальнення даних про активи, зобов'язання, доходи, витрати та фінансові результати підприємства, а також створює належну інформаційну основу для ефективного управління діяльністю ТОВ «ІНКУБА».

Автоматичне формування податкової звітності в системі «Master:Бухгалтерія» є одним із ключових елементів цифровізації облікових процесів на ТОВ «ІНКУБА», оскільки забезпечує своєчасне, точне та нормативно коректне виконання податкових зобов'язань підприємства. На основі накопиченої інформації формуються проекти податкових декларацій у встановлених законодавством форматах. При цьому система виконує автоматичну перевірку коректності даних, зокрема:

- відповідність сум у бухгалтерських регістрах і звітних формах;
- правильність застосування ставок податків;
- узгодженість податкового кредиту та податкових зобов'язань (для ПДВ);
- контроль граничних строків подання звітності.

Важливою функціональною перевагою є можливість автоматичного оновлення форм звітності відповідно до змін податкового законодавства, що забезпечує актуальність даних без необхідності ручного коригування шаблонів. Після формування звітності користувач має можливість перевірити її, підписати кваліфікованим електронним підписом та подати безпосередньо до контролюючих органів через електронний кабінет платника податків.

Окремо слід відзначити функцію контролю термінів подання звітності, яка реалізується через систему нагадувань. Це дозволяє уникнути прострочення податкових зобов'язань і, відповідно, штрафних санкцій. Крім того, система забезпечує збереження архіву поданої звітності, що дає

можливість здійснювати оперативний перегляд історії податкових документів та використовувати їх для внутрішнього аналізу.

Важливим напрямом удосконалення автоматизації облікових процесів у системі «Master:Бухгалтерія» є забезпечення належного контролю та захисту облікових даних. Оскільки бухгалтерська інформація містить фінансові показники діяльності підприємства, податкову звітність, дані про розрахунки з контрагентами та працівниками, питання інформаційної безпеки набуває особливого значення для ТОВ «ІНКУБА».

Система «Master:Бухгалтерія» забезпечує розмежування прав доступу користувачів залежно від їх посадових обов'язків. Це дозволяє обмежити доступ окремих працівників до конфіденційної інформації та зменшити ризик несанкціонованого внесення змін до облікових даних. Наприклад, бухгалтер може мати доступ до формування первинних документів і податкової звітності, тоді як керівник підприємства — лише до перегляду та затвердження звітних показників.

Додатково система підтримує автоматичне резервне копіювання даних, що дає можливість відновити інформацію у випадку технічних збоїв, втрати даних або кібератак. Це є особливо важливим для безперервності бухгалтерського обліку та збереження архіву первинної документації підприємства.

Для підвищення рівня внутрішнього контролю доцільно також використовувати журнал реєстрації операцій, який фіксує всі зміни, внесені до облікової системи. Такий підхід забезпечує можливість відстеження дій користувачів, контролю правильності відображення господарських операцій та оперативного виявлення помилок або порушень.

Отже, автоматизація облікових процесів у системі «Master:Бухгалтерія» сприяє підвищенню ефективності організації бухгалтерського обліку на ТОВ «ІНКУБА». Використання автоматизованого документообігу, адаптованого робочого плану рахунків, аналітичного обліку та автоматичного формування звітності забезпечує оперативність обробки інформації, зменшує

трудомісткість облікових процедур і мінімізує ризик помилок. Водночас система забезпечує належний рівень контролю та захисту облікових даних завдяки розмежуванню прав доступу, резервному копіюванню та контролю змін у системі. У результаті впровадження автоматизації створюється надійна інформаційна основа для ефективного управління діяльністю підприємства, своєчасного виконання податкових зобов'язань і прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Інтеграція системи «MASTER:Бухгалтерія» із сервісами подачі електронної звітності та електронного документообігу реалізована за принципом «єдиного вікна» або через механізм безшовного експорту та імпорту даних. Оскільки програмний продукт створений спеціально для українського ринку, розробниками враховано особливості взаємодії підприємств із ДПС, Пенсійним фондом України та органами державної статистики.

Найбільш тісна інтеграція реалізована із популярними сервісами електронної звітності та документообігу, зокрема М.Е.Дос, СОТА, Вчасно та FlyDoc. Взаємодія з системами М.Е.Дос та СОТА здійснюється через API або вбудовані модулі синхронізації. Це забезпечує автоматичне вивантаження сформованої у «MASTER:Бухгалтерія» регламентованої звітності без необхідності створення проміжних файлів. До таких документів належать декларація з ПДВ, об'єднана звітність з ЄСВ та ПДФО, фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва та інші форми.

Крім того, система підтримує синхронізацію податкових накладних та розрахунків коригування. Податкові накладні, сформовані на основі первинних документів у системі, автоматично передаються до М.Е.Дос для підписання кваліфікованим електронним підписом та подальшої реєстрації в ЄРПН. Після успішної реєстрації інформація про статус документа автоматично оновлюється у базі «MASTER:Бухгалтерія». Також передбачено зворотний імпорт вхідних податкових накладних від постачальників для автоматичного формування податкового кредиту.

Для підприємств, які активно використовують електронний документообіг із контрагентами, система підтримує інтеграцію із сервісами «Вчасно» та FlyDoc. Це дозволяє передавати акти, накладні, рахунки та інші первинні документи безпосередньо із бухгалтерської системи. Підписання документів може здійснюватися як у локальному середовищі, так і через хмарний сервіс електронного документообігу.

У випадку використання безкоштовного Електронного кабінету платника податків ДПС або програм типу «Соната» обмін даними реалізовано через експорт файлів у форматі XML. Система «MASTER:Бухгалтерія» формує звітність відповідно до чинних стандартів ДПС та автоматично створює XML-файл із дотриманням актуальних вимог до структури та кодування даних. Після цього бухгалтер може завантажити файл до Електронного кабінету ДПС, накласти КЕП та надіслати документ до контролюючого органу.

Схема електронного документообігу та подачі звітності в системі «MASTER:Бухгалтерія» наведена на рис. 3.2.

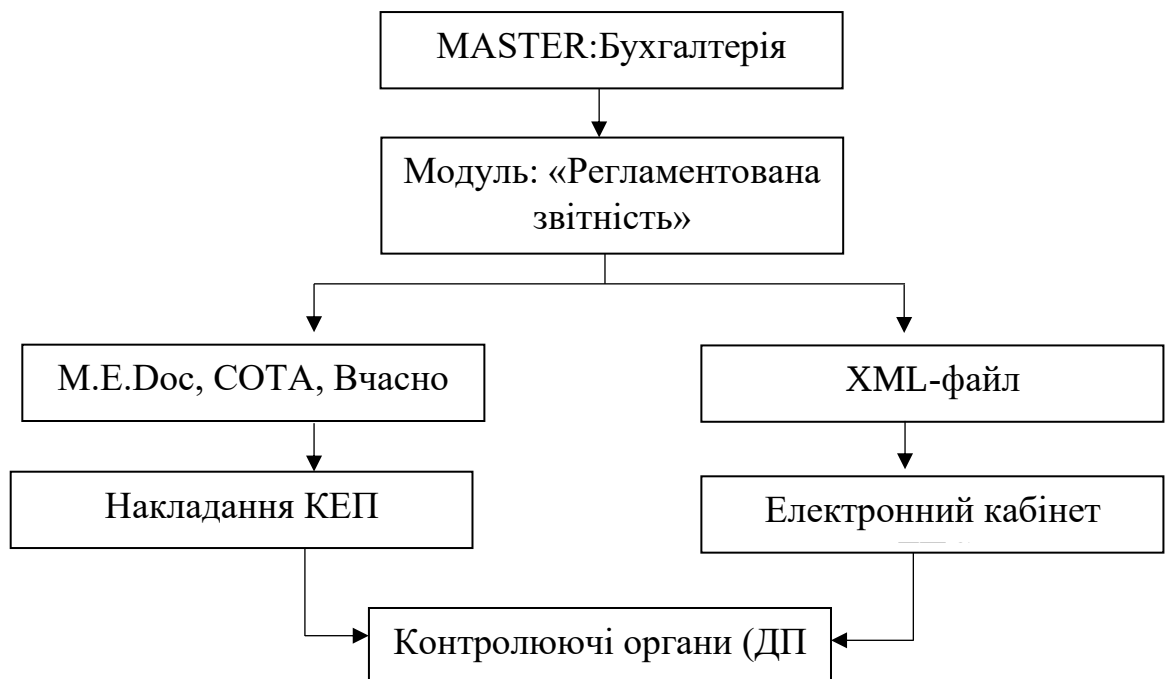

Рис. 3.2 Схема електронного документообігу та подачі звітності в системі «MASTER:Бухгалтерія»

Використання інтеграційних можливостей системи «MASTER:Бухгалтерія» забезпечує низку переваг для бухгалтерської служби підприємства. Насамперед це автоматичне оновлення форм звітності відповідно до змін законодавства, що дозволяє уникнути помилок при подачі документів. Крім того, система усуває необхідність повторного введення інформації, оскільки дані з банківських операцій, касових документів, розрахунків заробітної плати та обліку товарно-матеріальних цінностей автоматично потрапляють до звітності.

Важливою перевагою є також проведення внутрішньої перевірки правильності заповнення звітних форм перед експортом. Система контролює коректність реквізитів, ідентифікаційних кодів, сумових показників та логічних зв'язків між рядками звітності, що суттєво знижує ризик отримання відмови від контролюючих органів під час камеральної перевірки.

3.2 Моніторинг та аналіз оперативних показників діяльності ТОВ „ІНКУБА“ за допомогою внутрішньої звітності

В умовах сучасного господарювання ефективність управління підприємством значною мірою залежить від своєчасності отримання інформації про результати діяльності, фінансовий стан та використання ресурсів. На відміну від фінансової та податкової звітності, яка формується переважно для зовнішніх користувачів, внутрішня звітність спрямована на забезпечення керівництва оперативною інформацією для прийняття управлінських рішень.

Для ТОВ «ІНКУБА», діяльність якого пов'язана з виробництвом продукції птахівництва, складським господарством, логістикою та реалізацією продукції, особливо важливим є оперативний контроль:

- обсягів виробництва;
- витрат кормів та матеріалів;

- собівартості продукції;
- руху грошових коштів;
- стану дебіторської та кредиторської заборгованості;
- результатів реалізації продукції.

З метою підвищення ефективності управління підприємством доцільно впровадити систему внутрішньої управлінської звітності, яка формуватиметься бухгалтерською службою на щотижневій та щомісячній основі. Основні форми внутрішньої звітності, рекомендовані для ТОВ «ІНКУБА» наведено в таблицях 3.2, 3.3, 3.4, 3.5.

Запровадження внутрішнього звіту про доходи та витрати є важливим елементом системи управлінської звітності підприємства, оскільки він забезпечує керівництво оперативною інформацією про фінансові результати окремих напрямів діяльності. Для ТОВ «ІНКУБА», яке здійснює виробничу, торговельну та логістичну діяльність, такий звіт дозволяє оцінити ефективність кожного виду діяльності окремо, а також визначити їх внесок у загальний фінансовий результат підприємства.

Таблиця 3.2

Звіт про доходи та витрати ТОВ «ІНКУБА»

Показник	Виробництво	Торгівля	Логістика	Разом
Дохід від реалізації				
Собівартість				
Адміністративні витрати				
Витрати на збут				

Джерело: сформовано автором

Основним призначенням звіту є:

- контроль рівня доходів і витрат за кожним напрямом діяльності;
- визначення найбільш прибуткових сегментів діяльності;
- виявлення збиткових або малоефективних операцій;
- аналіз структури собівартості продукції;

- оцінка впливу адміністративних та збутових витрат на фінансовий результат;
- забезпечення інформаційної бази для прийняття управлінських рішень.

За допомогою цього звіту керівництво підприємства може оперативно реагувати на негативні тенденції, зокрема зростання витрат, зниження обсягів реалізації чи скорочення прибутковості окремих напрямів діяльності. Крім того, звіт дозволяє здійснювати порівняння результатів діяльності у динаміці та проводити аналіз відхилень фактичних показників від запланованих.

Внутрішній звіт про рух грошових коштів є одним із найважливіших інструментів оперативного фінансового контролю підприємства. Його впровадження на ТОВ «ІНКУБА» дозволить контролювати надходження та витрачання коштів у процесі здійснення господарської діяльності, а також забезпечить своєчасне виявлення дефіциту грошових ресурсів.

Таблиця 3.3

Внутрішній звіт про рух грошових коштів ТОВ «ІНКУБА»

Показник	Надходження	Витрати
Реалізація продукції		
Оплата постачальникам		
Заробітна плата		
Податки		
Інші операції		
Залишок коштів		

Джерело: сформовано автором

Для підприємства, яке здійснює виробництво, транспортування та реалізацію продукції, особливого значення набуває постійний контроль платоспроможності та ліквідності. Саме тому внутрішній звіт про рух грошових коштів дає можливість:

- контролювати залишки грошових коштів;
- забезпечувати своєчасне виконання фінансових зобов'язань;
- аналізувати структуру грошових надходжень і витрат;
- планувати майбутні платежі;

- виявляти непродуктивні витрати;
- прогнозувати потребу у додаткових фінансових ресурсах.

Особливо важливим є контроль витрат на оплату постачальників, заробітну плату, податки та виробничі потреби, оскільки саме ці витрати мають найбільший вплив на поточну діяльність підприємства.

Використання такого звіту сприятиме підвищенню фінансової дисципліни, покращенню контролю за рухом коштів та забезпеченню стабільності фінансового стану ТОВ «ІНКУБА».

Ефективне управління дебіторською заборгованістю є важливою умовою підтримання належного рівня ліквідності та фінансової стійкості підприємства. Для ТОВ «ІНКУБА» впровадження внутрішнього звіту про стан дебіторської заборгованості дозволить забезпечити постійний контроль за розрахунками з покупцями та іншими контрагентами.

Таблиця 3.4

Внутрішній звіт про стан дебіторської заборгованості ТОВ «ІНКУБА»

Контрагент	Сума боргу	Термін виникнення	Прострочена заборгованість

Джерело: сформовано автором

Основною метою звіту є:

- контроль своєчасності погашення заборгованості;
- виявлення прострочених боргів;
- оцінка платіжної дисципліни контрагентів;
- зниження ризику виникнення безнадійної заборгованості;
- прискорення оборотності оборотних коштів;
- покращення управління грошовими потоками.

Наявність інформації про терміни виникнення заборгованості та суми прострочених платежів дозволяє керівництву підприємства оперативно

вживати заходів щодо погашення боргів, переглядати умови співпраці з контрагентами та посилювати контроль за розрахунковою дисципліною.

Крім того, аналіз дебіторської заборгованості дозволяє оцінити ефективність політики реалізації продукції та своєчасно виявити ризики погіршення фінансового стану підприємства через нестачу оборотних коштів.

Впровадження даного звіту сприятиме підвищенню фінансової стабільності ТОВ «ІНКУБА» та покращенню контролю за розрахунками з контрагентами.

Для підприємства, основним видом діяльності якого є розведення свійської птиці, особливе значення має контроль рівня виробничих витрат. Виробничі витрати безпосередньо впливають на собівартість продукції, рівень прибутковості та конкурентоспроможність підприємства, тому їх оперативний аналіз є необхідною умовою ефективного управління діяльністю ТОВ «ІНКУБА».

Таблиця 3.5

Внутрішній звіт про виробничі витрати ТОВ «ІНКУБА»

Стаття витрат	План	Факт	Відхилення
Корми			
Паливо			
Оплата праці			
Ветеринарні витрати			
Інші витрати			

Джерело: сформовано автором

Внутрішній звіт про виробничі витрати дозволяє:

- контролювати використання матеріальних ресурсів;
- порівнювати планові та фактичні витрати;
- виявляти перевитрати ресурсів;
- аналізувати причини відхилень;
- оцінювати ефективність виробничого процесу;
- визначати резерви зниження собівартості продукції.

Особливе значення для підприємства мають витрати на корми, паливо, оплату праці та ветеринарні заходи, оскільки саме вони формують значну частину виробничої собівартості. Своєчасне виявлення перевищення фактичних витрат над плановими дозволяє оперативно реагувати на проблеми у виробничому процесі та вживати заходів щодо оптимізації витрат.

Крім того, використання такого звіту створює інформаційну основу для: планування виробничої діяльності;

- складання бюджетів;
- контролю ефективності використання ресурсів;
- підвищення рентабельності виробництва.

Таким чином, впровадження внутрішнього звіту про виробничі витрати сприятиме підвищенню ефективності управління витратами та покращенню фінансових результатів діяльності ТОВ «ІНКУБА».

Чіткий розподіл відповідальності за формування внутрішньої звітності дозволить забезпечити своєчасність подання інформації та підвищити ефективність внутрішнього контролю на підприємстві (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Відповідальні особи за формування внутрішньої звітності ТОВ «ІНКУБА»

Вид звіту	Відповідальний	Користувач інформації
Звіт про доходи та витрати	бухгалтерська служба	директор
Звіт про рух грошових коштів	головний бухгалтер	директор
Звіт про дебіторську заборгованість	бухгалтер з розрахунків	директор
Звіт про виробничі витрати	виробничий підрозділ	директор, бухгалтерія

Джерело: сформовано автором

Для забезпечення оперативності аналізу діяльності підприємства доцільно встановити чіткі строки формування внутрішньої звітності (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Періодичність формування внутрішньої звітності ТОВ «ІНКУБА»

Вид звіту	Періодичність
Звіт про рух коштів	щотижнево
Звіт про дебіторську заборгованість	щотижнево
Звіт про виробничі витрати	щомісячно
Звіт про доходи та витрати	щомісячно

Джерело: сформовано автором

Впровадження системи внутрішньої управлінської звітності на ТОВ «ІНКУБА» сприятиме підвищенню ефективності управління підприємством та покращенню контролю за його фінансово-господарською діяльністю. Запропоновані форми звітності забезпечать керівництво оперативною інформацією щодо доходів, витрат, руху грошових коштів, стану дебіторської заборгованості та рівня виробничих витрат.

Використання внутрішньої звітності дозволить своєчасно виявляти перевитрати ресурсів, контролювати собівартість продукції, підвищити ефективність використання грошових коштів та покращити управління розрахунками з контрагентами. Крім того, аналіз показників за окремими напрямками діяльності дасть можливість визначати найбільш прибуткові сегменти діяльності підприємства та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

У результаті впровадження запропонованих заходів очікується:

- підвищення оперативності управління;
- посилення контролю за витратами;
- покращення фінансової дисципліни;
- зниження непродуктивних витрат;
- підвищення прибутковості діяльності підприємства.

Система внутрішньої управлінської звітності сприятиме зміцненню фінансового стану та підвищенню ефективності діяльності ТОВ «ІНКУБА».

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі вирішено завдання щодо обґрунтування теоретичних положень та удосконалення системи оподаткування і організації бухгалтерського обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва, а також аналізу їхньої діяльності на прикладі ТОВ «ІНКУБА» з метою обґрунтування податкового навантаження, забезпечення достовірності облікової та звітної інформації, посилення внутрішнього контролю і моніторингу фінансового стану для прийняття ефективних управлінських рішень та виведення підприємства з кризового стану.

1. Визначено, що суб'єкти малого підприємництва — це фізичні особи-підприємці та юридичні особи, які відповідають чітким законодавчим критеріям: середня кількість працівників не перевищує 50 осіб, а річний дохід не перевищує еквівалент 10 млн євро. Для цілей бухгалтерського обліку малими є підприємства, які задовольняють щонайменше двом із трьох критеріїв: балансова вартість активів — до 4 млн євро, чистий дохід — до 8 млн євро, кількість працівників — до 50 осіб. Дослідження підтвердило фундаментальну роль суб'єктів малого підприємництва в економіці України, оскільки вони формують понад 99% від загальної кількості суб'єктів господарювання, забезпечують гнучкість ринку, створення робочих місць та демонструють високу адаптивність до кризових умов воєнного стану.

2. З'ясовано, що суб'єкти малого підприємництва в Україні можуть обирати між двома податковими режимами: загальною системою (де об'єктом є чистий дохід або прибуток із базовою ставкою 18%) та спрощеною системою оподаткування. Спрощена система для ФОП диференційована за чотирма групами єдиного податку з відповідними лімітами доходу (на 2026 рік: I група — 1 444 049 грн, II група — 7 211 598 грн, III група — 10 091 049 грн). Для юридичних осіб малого бізнесу доступна третя група єдиного податку (зі

ставками 3% або 5%) та четверта група для сільськогосподарських товаровиробників.

3. Визначено, що обов'язок ведення повноцінного бухгалтерського обліку та подання фінансової звітності покладено виключно на юридичних осіб. Малі підприємства мають право використовувати спрощені форми облікових реєстрів та складати фінансову звітність за спрощеною процедурою згідно з НП(С)БО 25. Фізичні особи-підприємці класичний бухоблік не ведуть, а здійснюють лише податковий облік доходів або доходів і витрат на основі первинних документів для контролю податкових зобов'язань.

4. Обґрунтовано виокремлення етапів комплексного аналізу діяльності суб'єктів малого підприємництва: визначення мети, формування інформаційної бази, оцінку структури майна, розрахунок відносних показників ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності, оборотності капіталу та проведення факторного аналізу (методом елімінування чи за моделлю Дюпона). Особливістю аналізу діяльності ФОП є обмеженість інформаційної бази та опора на податкові декларації, банківські виписки та первинні документи замість стандартної фінансової звітності.

5. Встановлено, що ТОВ «ІНКУБА» (код ЄДРПОУ 34603817) функціонує з 26 жовтня 2006 року в місті Корсунь-Шевченківський Черкаської області з розміром статутного капіталу 13 000 000 грн під керівництвом Панасюка В. М.. Основним видом діяльності підприємства є розведення свійської птиці (КВЕД 01.47). На підприємстві діє чітка лінійно-функціональна структура управління, яка поєднує централізоване керівництво директора з функціональною спеціалізацією бухгалтерської служби, виробничого підрозділу та служб логістики й збуту.

6. З'ясовано, що ТОВ «ІНКУБА» перебуває на спрощеній системі оподаткування, сплачуючи єдиний податок третьої групи, що дозволяє суттєво оптимізувати рівень податкового навантаження. Разом з тим, як роботодавець та суб'єкт господарювання, товариство виступає платником ПДФО (18%), військового збору (5%), єдиного соціального внеску (22% на фонд оплати

праці), плати за землю та мінімального податкового зобов'язання. Порядок їх справляння забезпечується системним виконанням процедур розрахунку баз оподаткування, веденням облікових реєстрів та своєчасним перерахуванням коштів до бюджету.

7. Визначено, що організація бухгалтерського обліку на підприємстві спрямована на формування достовірної інформаційної бази для прийняття управлінських рішень. ТОВ «ІНКУБА» використовує автоматизовану форму ведення облікових процедур за допомогою бухгалтерського програмного забезпечення, що забезпечує систематизацію первинних документів та автоматичне формування зведених реєстрів.

8. Встановлено, що склад звітності підприємства повністю відповідає його правовому статусу та обраному податковому режиму. Основу податкової звітності становить податкова декларація платника єдиного податку третьої групи юридичних осіб, а також щомісячний податковий розрахунок сум доходу, ПДФО, військового збору та ЄСВ щодо найманих працівників. Фінансова звітність формується у спрощеному форматі відповідно до вимог НП(С)БО 25.

9. Проведений фінансовий аналіз за 2022–2024 роки виявив глибокі структурні деформації та кризовий фінансовий стан підприємства:

З одного боку, підприємство володіє високою абсолютною ліквідністю завдяки накопиченню значного обсягу грошових коштів та їх еквівалентів на рахунках, що на кінець 2024 року досягли рекордної суми 9 198,60 тис. грн. Також менеджменту вдалося успішно ліквідувати дебіторську заборгованість до мінімальних 83,60 тис. грн.

З іншого боку, підприємство перебуває в стані хронічного дефіциту власних джерел і фактичного технічного банкрутства: власний капітал є стабільно від'ємним і на кінець 2024 року становив мінус 8 875,00 тис. грн. Діяльність повністю фінансується за рахунок позикових коштів, обсяг яких складає 123,04% від валюти балансу.

Крім того, у 2024 році відбулося критичне та ризиковане агресивне заміщення довгострокових кредитів поточними зобов'язаннями, які стрімко зросли до 22 808,00 тис. грн (62,23% пасиву). Додатковим дестабілізуючим фактором є імобілізація значної частини оборотних коштів у товарних запасах, вартість яких на кінець 2024 року підскочила до 7 151,80 тис. грн.

10. Обґрунтовано, що для підвищення загальної ефективності облікового процесу та посилення контролю за витратами підприємства необхідна подальша оптимізація функцій системи «MASTER:Бухгалтерія». Перехід на хмарні технології та автоматизація ділянок обліку матеріальних запасів і розрахунків дозволить підвищити швидкість обробки інформації, мінімізувати ризики помилок в адмініструванні єдиного податку та забезпечити керівництво оперативними даними.

11. Для виведення ТОВ «ІНКУБА» з кризового стану розроблено та запропоновано до впровадження процедуру регулярного внутрішнього моніторингу. Створення системи управлінської внутрішньої звітності дозволить менеджменту щоденно контролювати рух високоліквідних грошових коштів, відстежувати оборотність надлишкових товарних запасів на складах та приймати оперативні рішення щодо реструктуризації поточних боргів у довгострокову форму, підвищуючи загальну рентабельність операційної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 15.05.2026).
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 15.05.2026).
3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 15.05.2026).
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 16.05.2026).
5. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17> (дата звернення: 16.05.2026).
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 25.02.2000 № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення: 16.05.2026).
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затв. наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 17.05.2026).
8. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99> (дата звернення: 17.05.2026).

9. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ Міністерства України від 24.05.1995 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> (дата звернення: 17.05.2026).
10. Білуха М. Т. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 692 с.
11. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: міфи та реальність. Житомир : Рута, 2018. 356 с.
12. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 522 с.
13. Давидюк Т. В. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики : навч. посіб. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 320 с.
14. Завгородній В. П. Бухгалтерський облік в Україні (з використанням національних стандартів) : навч. посіб. Київ : А.С.К., 2018. 848 с.
15. Ловінська Л. Г. Оцінка в бухгалтерському обліку : монографія. Київ : КНЕУ, 2016. 256 с.
16. Пушкар М. С. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : Карт-бланш, 2019. 628 с.
17. Рудницький В. С. Аналіз господарської діяльності підприємства : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 416 с.
18. Сопко В. В. Бухгалтерський облік у суб'єктів підприємницької діяльності : підручник. Київ : КНЕУ, 2016. 312 с.
19. Жук В. М. Концептуальні засади розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2019. 280 с.
20. Савчук В. П. Фінансовий менеджмент підприємства : підручник. Київ : Максимум, 2021. 600 с.
21. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз : підручник. Київ : Знання, 2018. 487 с.

22. Бланк І. О. Управління фінансами підприємств : підручник. Київ : КНТЕУ, 2019. 780 с.
23. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 18.05.2026).
24. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/> (дата звернення: 18.05.2026).
25. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют // Національний банк України : офіційне інтернет-представництво. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerates> (дата звернення: 01.01.2026).
26. Офіційний сайт системи MASTER:Бухгалтерія. URL: <https://masterbuh.com/> (дата звернення: 19.05.2026).
27. Офіційний сайт програми М.Е.Дос. URL: <https://medoc.ua/> (дата звернення: 19.05.2026).
28. Тарасенко Н. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. Львів : ЛНАУ, 2017. 485 с.
29. Костишина М. Т. Оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні: проблеми та перспективи. Фінанси України. 2023. № 4. С. 45–56.
30. Бондаренко О. В. Бухгалтерський облік та оподаткування: сучасні виклики. Бухгалтерський облік і аудит. 2024. № 2. С. 12–19.
31. Іванов Ю. Б. Податкова система : підручник. Київ : Атіка, 2020. 928 с.
32. Петренко Н. І. Внутрішня звітність як інструмент управління підприємством. Економіка та держава. 2022. № 8. С. 67–72.

ДОДАТКИ

Додаток А

		Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)	
Фінансова звітність малого підприємства			
		КОДИ	
		31.12.2022	
Підприємство: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ІНКУБА"		за ЄДРПОУ	34603817
Територія: ЧЕРКАСЬКА		за за КАТОТТГ І	UA71020250120072383
Організаційно-правова форма господарювання: Товариство з обмеженою відповідальністю		за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності: Розведення свійської птиці		за КВЕД	1.47
Середня кількість працівників: 46			
Адреса, телефон: вулиця НАБЕРЕЖНА, буд. 36, ЗВЕНИГОРОДСЬКИЙ РАЙОН, ЧЕРКАСЬКА обл., 19434, Україна, тел. 674454344			
1. Баланс	Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
на 31.12.2022 р.			
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	66,60	66,60
накопичена амортизація	1002	66,60	66,60
Незавершені капітальні інвестиції	1005	524,20	-
Основні засоби:	1010	13 747,40	13 784,70
первісна вартість	1011	23 995,20	25 783,30
знос	1012	10 247,80	11 998,60
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	14 271,60	13 784,70
II. Оборотні активи			
Заваси:	1100	5 457,10	8 059,30
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	5 555,60	3 565,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	690,30	5 217,50
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	296,00	1 190,00
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	4 520,20	5 250,40
Витрати майбутніх періодів	1170	10,50	8,80
Інші оборотні активи	1190	1 944,30	177,40
Усього за розділом II	1195	18 474,00	23 468,40
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	32 745,60	37 253,10
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 000,00	13 000,00
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-19 536,70	-27 457,10
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	-6 536,70	-14 457,10
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	443,20	439,60
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	32 346,30	46 091,20
розрахунками з бюджетом	1620	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	28,10	2,10
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6 464,70	5 177,30
Усього за розділом III	1695	38 839,10	51 270,60
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	32 745,60	37 253,10
2. Звіт про фінансові результати			
за Рік 2022			
	Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	62 678,20	88 178,50
Інші операційні доходи	2120	5 548,70	6 278,30
Інші доходи	2240	128,10	144,70
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	68 355,00	94 601,50
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	48 841,50	73 003,60
Інші операційні витрати	2180	25 164,30	11 188,60
Інші витрати	2270	2 032,70	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	76 038,50	84 192,20
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	-7 683,50	10 409,30
Податок на прибуток	2300	(-)	725,20
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	-7 683,50	9 684,10
Керівник:		ПАНАСЮК ВЛАДИСЛАВ МИКОЛАЙОВИЧ (ініціали, прізвище)	
Головний бухгалтер		Молянко Людмила Миколаївна (ініціали, прізвище)	
1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.			

		Додаток 1 до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)	
Фінансова звітність малого підприємства			
		Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
			31.12.2023
Підприємство: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ІНКУБА"		за ЄДРПОУ	34603817
Територія: ЧЕРКАСЬКА		за за КАТОТТГГ1	UA71020250120072383
Організаційно-правова форма господарювання: ТОВ		за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності: Розведення свійської птиці		за КВЕД	1.47
Середня кількість працівників: 41			
Адреса, телефон: вулиця Набережна, буд. 36, с. ПЕТРУШКИ, КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ РАЙОН, ЧЕРКАСЬКА обл., 19434, УКРАЇНА, тел. 503556888			
1. Баланс	Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
на 31.12.2023 р.			
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	66,60	66,60
накопичена амортизація	1002	66,60	66,60
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	3 180,70
Основні засоби:	1010	13 784,70	13 816,00
первісна вартість	1011	25 783,30	28 020,70
звич	1012	11 998,60	14 204,70
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	13 784,70	16 996,70
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	8 059,30	2 212,80
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	3 565,00	2 762,40
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	5 217,50	4 169,80
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	72,40
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1 190,00	84,60
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	5 250,40	4 752,80
Витрати майбутніх періодів	1170	8,80	8,30
Інші оборотні активи	1190	177,40	999,50
Усього за розділом II	1195	23 468,40	14 990,20
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	37 253,10	31 986,90
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (міжовий) капітал	1400	13 000,00	13 000,00
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-27 457,10	-24 293,60
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	-14 457,10	-11 293,60
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
1595	439,60	212,70	
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	1610	-	-
розрахунками з бюджетом	1615	46 091,20	35 267,10
у тому числі з податку на прибуток	1620	-	-
розрахунками зі страхування	1621	-	-
розрахунками з оплати праці	1625	-	-
Доходи майбутніх періодів	1630	2,10	-
Інші поточні зобов'язання	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	5 177,30	7 800,70
Усього за розділом III	1695	51 270,60	43 067,80
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
1700	-	-	-
Баланс	1900	37 253,10	31 986,90
2. Звіт про фінансові результати			
за Рік 2023			
	Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	108 108,40	45 012,80
Інші операційні доходи	2120	4 513,50	5 548,70
Інші доходи	2240	744,40	107,40
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	113 366,30	50 668,90
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	88 469,70	34 721,70
Інші операційні витрати	2180	21 793,40	17 924,40
Інші витрати	2270	(-)	2 032,70
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	110 203,10	54 678,80
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	3 163,20	-4 009,90
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	3 163,20	-4 009,90
Керівник		Панасюк Владислав Миколайович (ініціали, прізвище)	
Головний бухгалтер		Моляко Людмила Миколаївна (ініціали, прізвище)	
1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.			

Додаток В

		звітність (пункт 4 розділу 1)	
Фінансова звітність малого підприємства			
			КОДИ
		Дата (рік, місяць, число)	31.12.2024
Підприємство: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ІНКУБА"		за ЄДРПОУ	34603817
Територія: ЧЕРКАСЬКА		за за КАТОТТГ І	UA71020250120072383
Організаційно-правова форма господарювання: ТОВ		за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності: Розведення свійської птиці		за КВЕД	1.47
Середня кількість працівників: 41			
Адреса, телефон: вулиця Костомарова, буд. 53-Б, м. КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ, ЧЕРКАСЬКИЙ РАЙОН, ЧЕРКАСЬКА обл., 19402, Україна, тел. 674453442			
1. Баланс		Форма № 1-м	Код за ДКУД 1801006
на 31.12.2024 р.			
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	66,60	66,60
накопичена амортизація	1002	66,60	66,60
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3 180,70	-
Основні засоби:	1010	13 816,00	13 967,20
первісна вартість	1011	28 020,70	30 825,30
знос	1012	14 204,70	16 858,10
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I	1095	16 996,70	13 967,20
II. Оборотні активи			
Заваси:	1100	2 212,80	7 151,80
у тому числі: готова продукція	1103	0	-
Поточні біологічні активи	1110	0	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	2 762,40	83,60
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	4 169,80	3 168,40
у тому числі з податку на прибуток	1136	72,40	615,10
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	84,60	90,00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	4 752,80	9 198,60
Витрати майбутніх періодів	1170	8,30	4,30
Інші оборотні активи	1190	999,50	2 985,60
Усього за розділом II	1195	14 990,20	22 682,30
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс	1300	31 986,90	36 649,50
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 000,00	13 000,00
Додатковий капітал	1410	0	-
Резервний капітал	1415	0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-24 293,60	-21 875,00
Неоплачений капітал	1425	(0)	(-)
Усього за розділом I	1495	-11 293,60	-8 875,00
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	212,70	431,80
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	-
товари, роботи, послуги	1615	35 267,10	22 284,70
розрахунками з бюджетом	1620	0	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
розрахунками зі страхування	1625	0	-
розрахунками з оплати праці	1630	0	-
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	7 800,70	22 808,00
Усього за розділом III	1695	43 067,80	45 092,70
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
Баланс	1900	31 986,90	36 649,50
2. Звіт про фінансові результати			
за Рік 2024			
		Форма № 2-м	Код за ДКУД 1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	105 793,40	108 108,40
Інші операційні доходи	2120	3 134,30	4 513,50
Інші доходи	2240	647,70	744,40
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	109 575,40	113 366,30
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	91 059,40	88 469,70
Інші операційні витрати	2180	15 736,00	21 733,40
Інші витрати	2270	44,70	(0)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	106 840,10	110 203,10
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	2 735,30	3 163,20
Податок на прибуток	2300	(-)	(0)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2 735,30	3 163,20
Керівник		ПАНАСЮК ВЛАДИСЛАВ МИКОЛАЙОВИЧ (ініціали, прізвище)	
Головний бухгалтер		Моляко Людмила Миколаївна (ініціали, прізвище)	
1 Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад.			

Додаток Г

Код рахунку	Назва синтетичного рахунку	Призначення
10	Основні засоби	Облік та узагальнення інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, нематеріальні активи
13	Знос (амортизація) необоротних активів	Облік та узагальнення інформації про нараховану амортизацію та знос необоротних активів
14	Довгострокові фінансові інвестиції	Облік та узагальнення інформації про довгострокові фінансові інвестиції
15	Капітальні інвестиції	Облік та узагальнення інформації про капітальні інвестиції
16	Довгострокові біологічні активи	Облік та узагальнення інформації про довгострокові біологічні активи
18	Інші необоротні активи	Облік та узагальнення інформації про довгострокову дебіторську заборгованість та інші необоротні активи
20	Виробничі запаси	Облік та узагальнення інформації про сировину, матеріали, паливо, тару, запасні частини, МШП та інші запаси
21	Поточні біологічні активи	Облік та узагальнення інформації про поточні біологічні активи рослинництва і тваринництва
23	Виробництво	Облік та узагальнення інформації про витрати на основне і допоміжне виробництво
26	Готова продукція	Облік та узагальнення інформації про готову продукцію, товари та торгову націнку
30	Готівка	Облік та узагальнення інформації про грошову готівку та грошові документи
31	Рахунки в банках	Облік та узагальнення інформації про грошові кошти на рахунках у банках
35	Поточні фінансові інвестиції	Облік та узагальнення інформації про поточні фінансові інвестиції
37	Розрахунки з різними дебіторами	Облік та узагальнення інформації про розрахунки з дебіторами, підзвітними особами та резерв сумнівних боргів
39	Витрати майбутніх періодів	Облік та узагальнення інформації про витрати майбутніх періодів
40	Власний капітал	Облік та узагальнення інформації про статутний, резервний, додатковий та інші види капіталу
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	Облік та узагальнення інформації про нерозподілений прибуток або непокриті збитки
47	Забезпечення майбутніх витрат і платежів	Облік та узагальнення інформації про забезпечення майбутніх витрат, платежів і цільове фінансування
48	Цільове фінансування і цільові надходження	Облік та узагальнення інформації про кошти цільового фінансування
55	Інші довгострокові зобов'язання	Облік та узагальнення інформації про довгострокові позики та інші довгострокові зобов'язання

64	Розрахунки за податками й платежами	Облік та узагальнення інформації про розрахунки за податками, зборами та страхуванням
66	Розрахунки з оплати праці	Облік та узагальнення інформації про розрахунки з оплати праці
68	Розрахунки за іншими операціями	Облік та узагальнення інформації про розрахунки з постачальниками, підрядниками та іншими кредиторами
69	Доходи майбутніх періодів	Облік та узагальнення інформації про доходи майбутніх періодів
70	Доходи від реалізації	Облік та узагальнення інформації про дохід від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг
74	Інші доходи	Облік та узагальнення інформації про інші доходи операційної діяльності
79	Фінансові результати	Облік та узагальнення інформації про фінансові результати діяльності
90	Собівартість реалізації	Облік та узагальнення інформації про собівартість реалізованої продукції, товарів, робіт і послуг
91	Загальновиробничі витрати	Облік та узагальнення інформації про накладні витрати виробництва
97	Інші витрати	Облік та узагальнення інформації про інші витрати операційної діяльності та податки

